

O B Č I N A
Grad

Informativno glasilo Občine Grad

leto XV

številka 42

december 2014

Srečna 2015

SPOŠTOVANE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI!

Letošnja zimska izdaja našega in vašega občinskega glasila bo za spoznanje drugačna. Drugačna pa zato, saj vas v uvodu glasila pozdravlja nova oseba. Letošnje leto ste na lokalnih volitvah izbrali novo osebo. Za svojo županjo ste izbrali mene. Za zaupano nalogo se vam zahvaljujem. Zahvaliti pa se želim tudi bivšemu županu, g. Danielu Kalamarju, za vse, kar je v preteklih letih ustvaril za našo občino. Vem, da današnji čas ni najbolj rožnat za nadaljnji razvoj naše občine, da je to čas, ki bo zahteval veliko mero truda in potrpežljivosti vseh nas. Verjamem pa, da bomo skupaj, spoštovane občanke in občani, uresničili cilje, da bo naša občina prijazna do vseh, ki v njej prebivajo. Vsak dan poslušamo in beremo novice, ki so bolj neprijetne, kot prijetne. Zato pa že danes poskušajmo narediti korak, ki bo vodil k lepši in bolj zadovoljni prihodnosti. Vem, da bodo ti koraki majhni, vendar se tudi z majhnimi koraki daleč pride. Sedaj, ko se leto bliža h koncu, delamo takšne in drugačne obračune. Naj nam ti obračuni dajo moč in voljo, da bomo naslednje leto prav tako uspešni kot v tem letu ali pa še bolj.

Pred nami je praznični december. V teh prazničnih dneh si ustvarite mir, ljubezen, spoštovanje in zadovoljstvo, ki naj vas spremlja vse dni v naslednjem letu. Dovolite mi, da vam zaželim predvsem zdravja, medsebojne sreče in vse dobro v novem letu 2015.

vaša županja
Cvetka Ficko

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI!

Pred nami so spet božični prazniki in zadnje letošnje glasilo. Čeprav narava okrog nas ni ovita v belo odejo, pa nas v tem času spremlja praznično vzdušje z lučkami, božičnimi okraski in dogodki, ki nas spomnijo na lepe čase, ko smo imeli čas v krogu družine in prijateljev praznovati. Tudi zdaj si moramo vzeti čas, čas za družino, prijatelje in sorodnike, s katerimi bomo preživeli ta praznični čas in vstopili v novo leto.

Naše glasilo nam tokrat prinaša nove obraze. Izvolili smo jih na letošnjih volitvah v upanju, da bomo uspešno skupaj ustvarjali prihodnost naše občine. V glasilu se vam tako predstavlja enajst svetnikov in županja. Predstavljamo pa vam tudi preteklost naše občine, bolje rečeno našo grofico, ki je med starejšim prebivalstvom verjetno še v spominu, če ne drugače pa po pripovedovanju. Mladim rodovom pa bo gotovo odstrnila pogled v našo bogato preteklost. Opisali smo tudi najbolj veselo jesensko opravilo, ki pa se je začelo že spomladi oziroma vse od zasaditve goric pa do veselega pitja novega vina. Spremljajo nas tudi vsi dogodki, ki so se zgodili od poltja do prazničnih dni in nam tako obogatili naše dneve. Letos smo imeli vse, sončne in deževne dneve, vesele in prav tako tudi žalostne. In vse to je krog življenja. Kakšna usoda nas čaka na naši poti, ne vemo, le doživljamo jo lahko in po svojih najboljših močeh delamo dobro in najboljše, kar lahko.

Ob koncu leta se vedno poslavljamo od prehojene poti in delamo načrte za leto, ki prihaja. Tudi tokrat boste gotovo pregledali svoje delo in dosežke ter si zadali veliko obljub in sklepov, ki jih boste skušali uresničiti v naslednjem letu. Ob tem ne pozabite, da je uspeh vse, kar ste dobrega naredili, se po vsakem padcu pobrali in dali od sebe najboljše. V letu, ki je pred nami, nas čaka veliko novega, a s skupnimi močmi, s pogumom in voljo lahko dosežemo vse, kar si zadamo.

In s to voljo in željo, da bomo imeli lepo prihodnost, zakorakajmo v te praznične dni. Naj nas božični prazniki napolnijo z upanjem, mirom in ljubeznijo, prav tako pa s prijaznostjo in dobrosrčnostjo. Tako oboroženi bomo lahko stopali po poti življenja, v skupnosti, kjer skupaj prebivamo in delamo.

Danijela Krpič
glavna in odgovorna urednica

PO GORICAJ SVA ODILA ...

Mokra in vlažna zgodnja jesen nam je letos oteževala delo na poljih in okrog hiš, saj smo bili primorani loviti redke, zamegljene sončne žarke. Tudi pri trgatvi ali bratvi je bilo tako. Če je ta že bila suha, je bilo toliko bolj mokro grozdje.

V zimski izdaji glasila 2011 smo se na kratko že dotaknili trgatve nekoč v naših krajih. A ker opravilo z leti postaja več kot le običaj in se je »praznik vina« ali Martinovo naselil tudi v naše kraje, smo se odločili o tem poizvedeti in napisati še kaj več. Tudi iz zgodovinskih virov je namreč znano, da se je pri Gradu in v okolici že v preteklosti pridelovalo vino. K temu dokaz je gotovo blagovna znamka »vina Hartner« z imenom *Felső Lendvai*, zapuščene ogromne »marofske kleti«, gosposki vinogradi, »vincerije« ali vikendice večjih kmetij in še bi lahko naštevali.

Že naši pradedje so morali zaradi samooskrbe tako pravilno sklepati, da je na Goričkem ugodna lega za vzgojo trsov – pa naj bo to domačih brajd ali pravcati goričkih goric. Nenazadnje je med drugim naša pokrajina »Goričko« prav po goricah dobila tudi svoje ime!

Katere vrste trsov so torej sadili v naših krajih, kako je to delo potekalo in kje je bila za njih najboljša ugodna lega? Zanimala nas je tudi pravilna nadaljnja vzreja te rastline, saj kot vemo, je bila ta skozi čas podvržena tudi raznim boleznim in navsezadnje tudi pticam zobarkam. Ni slučaj, da se je tudi v naših koncih moral pojaviti klopotec. A osrednji praznik je bil in je še dandanes dan trgatve ali bratve. To je praznik, na katerega se je moral pripraviti tako »vert« kakor gospodinja. Se je morda delo in jelo z leti kaj spremenilo?

Zapuščena domačija pri Gradu v objemu domače brajde (foto: N. Gumilar)

Kaj pa grozdje – se res iz njega da narediti in »naprešati« samo vino?

Prav gotovo pa samo pobrano grozdje še ni dalo končnega produkta. Do mladega vina je bilo treba še krepko »pljunuti v roke«, da je priteklo skozi pipo na sodu. Pozanimali smo se tudi o tem. In da je vino res ostalo v sodu (če ga ni kdo zlonamerno spustil ali pa predčasno popil),

sod ali »bečka« ni smel spuščati! Ampak tudi za to smo imeli mojstre – skoraj v vsaki vasi si nekoč našel dobrega sodarja. In čeprav jih dandanes več ni veliko, smo ga v naši okolici vseeno odkrili.

Bratev, bratva, trgatev ... se tako ne glede na modernizacijo dela med vsemi jesenskimi opravili še danes krepko dotika tradicije naših krajev. Pa ne samo zato, ker se je delo ohranilo vse do danes in o njem poje tudi marsikatera znana ljudska ali ponarodela pesem, temveč tudi zato, da si je »gorički človek« znal že zgodaj pridelati lastno žlahtno kapljico. Kapljico, ki simbolizira življenje, nesmrtnost in veselje. Naj bo glede na njen »razumen vpliv« vedno dobrodošla na mizi.

Nino Gumilar

Etiketa za vino, polnjeno na Hartnerjevem posestvu Gornja Lendava (Zasebni arhiv Elisabet Hartner Wurth - Lindvay)

SAJENJE GORIC

Po pripovedovanju mojega zvestega sogovornika Hermana Dervariča, enega od najstarejših vaščanov, je tudi opravilo sajenje goric v preteklosti bilo zaznamovano z dobro voljo, veseljem in še marsičem. Domače gorice oziroma brajde so bile ponos in so tako rekoč krasile marsikatero domačijo.

Moj sogovornik me že na začetku nekako opomni, da je bilo v prvi vrsti zelo pomembno, kje so same gorice posadili. Prav gotovo je bila najprimernejša sončna lega. Ljudje niso dali saditi goric na severno stran zaradi zmrzali, pa tudi zorenje na tej strani je bilo mnogo počasnejše. Najbolje je bilo zasajati gorice v rahlo zemljo, ki so jo predhodno zrahljali - »zragulili« z lopatami (štiharcami). Trsje so sadili nekje zadnje dni aprila oziroma v začetku maja. Za sajenje goric pa niso bila primerna lapornata tla. Taka zemlja je morala mirovati eno leto, pa tudi rahljanje le te je bilo veliko težje. Trsje so sadili približno 80 cm globoko. Razmak od vrste do vrste je bil približno dva do dva in pol metra, sam razmak trsov v posameznem redu pa nekje en meter. Trsje so po navadi nabavljali od raznih sadjarjev. Sadike pa so pripravljali tudi sami doma. Sadiko trsa so namreč dali v pesek ali rahlo zemljo s polno vlage in okrog obložili s hlevskim gnojem. Taka je pognala mla-

dike. Ko je imela dve do tri »oke«, so jo posadili v zemljo. Tudi v zemljo, v katero so sadili sadike, so dali hlevski gnoj, nanj zemljo ter nanjo položili sadiko. Sadiko so za oporo pritrdili h kolu.

Za brajde so vzeli večje trsje, ki se je speljalo po lesenih drogovih. Pri brajdah lega ni bila toliko pomembna. Zelo dobro se spominja tudi nekaterih starih sort trsov kot so šmarnica, jurka - ti sta bili posajeni v goricah. Na brajdah pa so bile znane sorte kot so klinton, izabela, francozar. Moj sogovorec pa se spominja sajenja njihovih prvih lastnih goric ob domačiji, ki so iz leta 1938 in krasijo domačijo še danes.

Ob koncu gospod Dervarič še dodaja, da je tudi pri delu z goricami bil potreben človek, ki je kazal voljo in željo ter veselje do dela z njimi. Veselo pripomni, da je tudi s pomočjo tega pridelok bil obilnejši.

Suzana Farič

Gorice, kakor so bile nekoč. Prvi štiri trsi so »pogrobani« z ene korenine (foto: S. Farič)

VINSKA TRTA SKOZI ČAS

Vinsko trto človek goji že iz pradavnine, tako da je povezana s samo zgodovino človeštva. Poznali so jo Egipčani, stari Grki, Etruščani, Rimljani in tako jo poznamo tudi mi. V našem okolišu poznamo vinsko trto že od časov Kelto in srednjeveških menihov. Izvor današnje vinske trte še do danes ni pojasnjen, še vedno niso dovolj preučeni njeni divji predniki, kot tudi ni še jasnih kriterijev glede razlikovanja samoniklih in kultiviranih trt.

V Prekmurju so prvi vinogradi nastajali ob cerkvah, samostanih in gradovih. Na Goričkem so bile za vinograde uporabljene najlepše prisojne lege (Dolina, Grad, Bokrač). Od lege vinogradov je bilo tudi odvisno, kakšno obliko vzgoje so uporabili. V goricah so gojili trto ob kolih, grozdje je viselo tik nad zemljo in je bilo ob tem izpostavljeno zemeljski toploti, kar je pospešilo njegovo zorenje. Razširjene so bile tudi brajde, ki so bile po navadi na sončni strani hiše. Najbolj znana sorta vinske trte pri nas je okrog leta 1840 bila rakovina, katere kakovost je ponesla ime Goričkega po celi tedanji Evropi. A goričke vinograde je ob koncu 19 stoletja začela napadati peronospora, tr-

tna uš pa je zadala zadnji udarec tedanjim vinogradom. Za obnovo vinogradništva so iz Amerike začeli uvažati trto samorodnico, katere grozdje je bilo delno odporno proti trtni uši. Te sorte so potem križali z evropsko trto in dobili mnogo križancev in hibridov. Začelo se je tudi precepljanje na ameriške podlage in sicer z našimi stari sortami laški rizling, modrina, belino in z nekaterimi madžarskimi sortami, a visoka cena ni dopuščala večjih nasadov žlahtne torte in zato so se po Goričkem začele silovito širiti samorodnice. Te so bile poceni, nezahtevne in predvsem odporne na različne vremenske, bolezenske vplive in zajedavce.

Najstarejša hibridna sorta vinske trte naj bi bila po pripovedovanjih othelo, kasneje so prišle še druge samorodnice kot so delaware, šmarnica, izabela, klinton idr. Šmarnico, jurko, klinton, francoza in izabelo najdemo še na marsikaterih brajdah po Goričkem, ponekod zasajene tudi kot gorice. Nekaterim bolj služijo za prijetno senco ob poletni vročini, drugi pa še vedno pridelujejo vino iz njih za svoje lastne potrebe, za sok, marmelado, vino. Jurka ali črni nemec je sorta, ki jo najdemo pri nas predvsem na brajdah, uspeva povsod in je široke rasti, zato je priljubljena zaradi sence, ki jo daje. Ima srednje velik grozd in debele temno modre jagode z debelo kožico, sok je rdečkast. Daje zelo aromatično vino, njeno grozdje pa se rado uporablja za sokove in zadnje čase tudi za marmelado.

Jurka še danes krasijo nekatere stare domačije (foto: D. Krpič)

Klinton ali clinton je sorta, ki je k nam prišla iz Amerike. Ima grozdje modre barve, kožica je tanka ali zelo čvrsta, vino je rdečkaste barve in nima izrazitega hibridnega okusa. Klinton je odporen na trtno uš, dobro prenaša nizke temperature.

Izabelo najdemo še vedno predvsem na brajdah, ima modro rdeče jagode z debelo in mesnato kožo.

Francoz ali ciganišček, kot ga vmes poimenujejo, je grozdje, ki je bilo po navadi vedno na brajdah ob hiši. Ima temno modre drobne jagode, zelo radi ga zobajo ptiči.

Šmarnica je bela sorta grozdja, odporna proti boleznim in pozebi, je zelo aromatična, jagode se rade osipajo. Rodi zelo dobro in redno in je odporna proti peronospori, pepe-

lasti plesni in pozebi. Vino šmarnice vsebuje metilni alkohol in zaradi tega lahko prekomerno pitje tega vina povzroča slepoto in duševne motnje.

Po besedah starejših med nami je bila šmarnica zelo pomembna, kajti na njen račun so se začele po drugi svetovni vojni širiti žlahtne sorte kot so laški rizling, zeleni silvanec, beli burgundec. Na Goričkem so pri tem veliko vlogo imele tudi gorice pri Gradu, v Kramarovcih in Mačkovcih.

Mogoče vino samorodnic ni tako žlahtno in sladko kot na primer kak traminec ali rumeni muškati, a trta samorodnic je v preteklosti odigrala pomembno vlogo pri ohranitvi domačih sort. Poskrbimo, da ne bodo postale le del preteklosti, kot je to že marsikatero drevo, žival ali rastlina.

Doris Troha

Šmarnica je najbolj razširjena samorodnica (foto: D. Troha)

BRATEV NEKOČ

Nekoč je trgatve veljala za pravi slovenski praznik, ki se ga je veselilo staro in mlado. Danes pa trgatve za mlade nima več takšnega pomena, kot ga je imela nekoč, a še vedno so jeseni vinogradi polni veselih trgačev grozdja. Še vedno namreč drži pregovor, da gospodar velja toliko, kolikor pridelka pospravi v klet, zato vsak vinogradnik, ki dá kaj nase, skuša vse leto delati tako, da bi bila letina kar najboljša.

Na trgatve je bilo povabljenih več ljudi: sorodniki, sosedje, prijatelji in znanci. Pred začetkom trgatve so najprej začeli delati sodarji. Pregledati je bilo treba hrastove sode, poškodovane doge popraviti, odstraniti vinski kamen, potem sta sledila večkratno izpiranje in razkuževanje, če niso hoteli, da bi bilo vino slabega okusa. In končno, ko je napočil dan za trgatve, je bilo doma pri vinogradniku vse

na nogah. Jutranje vrskanje fantov je naznanjalo dan trgatve. Celo klopotci, odganjalci ptičev in znanilci bližajoče se trgatve, so mirovali. Zbrali so se pütarji, brači in možje, ki so bili na preši, v kuhinji pa je že dišalo po dobrotah. Bolj ko je grelo jesensko sonce, boljša je bila kakovost grozdja.

Kot se za trgatve spodobilo, je gospodar po običaju najprej ponudil v žganje namočena domača zdravila, nato pa razdelil dela. Grozdje so brali v lesene posode, katere je odnašal pütar, to je moral biti močan možki. Ta je imel posebno palico, ki si jo je označil z datumom in letnico, ter s svojim imenom in priimkom. Palica je imela pri tem običaju dvojno vlogo: pütarju je pomagala pri hoji po strmih vinogradu, obenem pa je na njej z zarezami označeval, kolikokrat je grozdje odnesel na mletje. Tako je gospodar vedel, koliko so trgači natrgali. Več je bilo zarez, ponosnejši je bil pütar. Grozdje so na preši nekajkrat premetali in naložili v pletene koše iz vrbovih vej. Skozi posebno sito, običajno pleteno iz vrbovih vej, se je precejeni mošt stekal v veliko kad, iz nje pa v pripravljene sode. Po navadi je prešal gospodar, obenem pa nadziral mletje grozdja ter poskrbel, da je v kleti vladal red. Ponekod je veljalo pravilo, da so trgači morali med delom žvižgati, da ne bi pojedli preveč grozdja.

Ko je bilo trgatve konec, je gospodar prinesel ročko vina in vsi trgači in pütarji so morali popiti kupico ter tako nazdraviti trsom, da bi dobro prezimili in prihodnje leto spet obilno obrodili.

Tadeja Rajbar

Pred bratvo je utihnil tudi klopotec (foto: D. Krpič)

BRAČI LAČNI IN ŽEJNI NISO BILI

Poseben in nepogrešljiv del pri vsakem kmečkem opravilu je bila in bo vedno ostala tudi prehrana. Delavec pač ne sme biti ali ostati lačen, sploh pa če gre za »lückega« ali tujega človeka. Gospodinja je zategadelj morala biti pridna že kakšen dan prej, da je miza naslednji dan lahko ponudila še kaj več.

Trgatve oziroma bratev grozdja v naših koncih ni predstavljala odmevnega dogodka, kjer bi velikokrat bila potrebna tuja delovna roka, ki bi priskočila na pomoč ob delu. Vsak kmetič je imel svoj »ograček trsja«, pa naj so bile to manjše gorice za hišo ali pod njo, brajde na »podoknaj« ali pa prava pravcata »vincerija« nedaleč od gospodarstva. Delo se je zato večkrat opravilo le z

domačimi, redko tudi s sorodniki ali s sosedi, zato posebna dogodka ob vsem tem večkrat sploh ni bilo zaznati. Sploh, ker so družine nekdanje bile dokaj številčne z otroki, ki so prav tako morali poprijeti za to hišno opravilo. Danes je seveda temu drugače.

Gotovo pa je s časoma »pobiranje grozdja« postajalo bolj opazno pri tistih lastnikih, ki so posestvovali večji delež vinogradov. Lahko bi rekli, da so bili to pravi »vinogradniki«, kjer pa je pomoč sosedov, prijateljev ali sorodnikov ob bratvi še kako prišla prav. In tem ljudem je bilo gotovo treba dati tudi kaj za pod zob.

Zjutraj, ko je rosa minila in so se delavci odpravili v vinograd, je že bila navada, da se je ponekod doma pripravil kakšen skromen zajtrk – pa naj sta to bila potica in čaj ter kakšen »štampel šnopsa«.

Glede na velikost in količino grozdja, ki se je nahajal pri lastnikih, se je nato nekje na sredini opravila zopet večkrat naredil premor – sploh, če se je vinograd nahajal stran od gospodarstva in se je k delavcem bilo treba odpraviti tudi s cekarjem. Takrat je gospodinja že postregla s čim konkretnjšim: kruh, zaseka, klobase ter seveda vrček rujnega (lanskega) vina. Največkrat so v gorice poslali kakšno kuhinjsko pomočnico, včasih pa je prišla tudi gospodinja sama.

Med tem časom pa je doma v kuhinji moralo že dodobra dišati. Vrhunec dela je bila namreč večerja ali pozno kosilo. Gospodinja se je zato močno trudila – tako kot v nedeljo ali za praznik: goveja ali kokošja juha, svinjska pečenka, krompir, solata ... Seveda je bila količina hrane odvisna od števila »lückof« in domačih. Miza je na ta dan morala ponujati največ, in zato se je bilo treba pripraviti že kakšen dan prej. Predvsem pri peki česa sladkega – pri nas so to bili največkrat kakšni »retaši« (zavitki) in pa potice. Odvisno od navade pri hiši in spretnosti gospodnje. Delavci z bratve lačni in žejni seveda niso šli domov. Gospodinja se je tako kot vedno na vso moč potrudila opravičiti svojo odsotnost na delu. In povratna informacija? Če je bila hrana dobra (v kar ne gre dvomiti), je miza hitro postala prazna. V kolikor pa pri katerem delavcu ni šlo tako navzdol kot na primer pri pijači, pa ni treba utemeljevati zakaj. Samo, da je bilo delo srečno končano in seveda grozdje pobrano.

Nino Gumilar

Delavce so poleg domače hrane pričakali tudi retaši (foto: D. Krpič)

Jurkina marmelada

Sestavine:

- 1 kg grozdja (jurke),
- 60 dag sladkorja (svetujem nekoliko manj, da bo marmelada redkejša).

Postopek:

Grozdje kuhamo 20 minut, nato ga spasiramo skozi cedilo in spet kuhamo 20 minut. Dodamo sladkor in ponovno kuhamo 20 minut. Nato damo marmelado v tople kozarce in v pečici na 50°C osušimo kozarce in marmelado pustimo, da se ohladi v pečici.

Melita Ficko Sapač

Marmelada iz jurke in jabolk

Sestavine:

- 1 kg jurke
- 1 kg jabolk (očiščenih)
- 2 kg sladkorja (želirnega 1:1)

Postopek:

Jabolka olupimo in narežemo na krhle. Damo v lonec in kuhamo do mehkega (v lastnem soku). Jurko operemo in v drugem loncu kuhamo v lastnem soku do mehkega. Jurko in jabolka spasiramo skupaj v en lonec in kuhamo nekaj minut. Nato dodamo sladkor in kuhamo še nekaj minut (če želimo tršo marmelado, dlje časa kuhamo). Marmelado napolnimo v ogrete kozarce, zapremo in pokrito pustimo, da se počasi ohlaja.

Recept družine Krpič

Marmelada iz jurke in jabolk (foto: D. Krpič)

PINTARIJA

Pri vsaki hiši je bilo veliko veselje, ko so na vrata trkali jenski meseci. Priprave so bile vedno burne in razigrane. Veselje in velika odgovornost. Nekateri so se na to pripravljali že od pozne pomladi. Trgatev ni bila izvedljiva brez določenih pripomočkov in posode, ki je bila bistvenega pomena. V naši občini so za to poskrbeli naši »pintarji«. Bili so trije, ki so se potrudili za sode in drugo posodo.

Eden večjih, ki se je ukvarjal s to obrtjo in še danes izdeluje sode, je pintar na Dolnjih Slavečih. Takrat znan kot stari Benc se je z obrtjo začel ukvarjati takoj po vojni, nekje okrog leta 1923. Bencov Jože je svoje delo delil naprej na svoja potomstva. Njegov sin Ignac, ki še danes dela v svoji delavnici, vendar na modernizirani opremi, je začel svoje znanje o sodarstvu nadgrajevati že leta 1946, ko je delal kot vajenec, takoj po vojski pa se je redno začel ukvarjati s tem. Vsekakor je svoje delo delil tudi on. Njegovo delo sta s pridom spremljala oba sina, predvsem sin Dušan, ki še danes naredi marsikaj. Oba z očetom tako še danes zapolnjujeta prostore delavnice in si krajšata čas. S to dejavnostjo sta se v naši občini ukvarjala še Milan Gumilar od Grada in Faričevi iz Vidoncev 149.

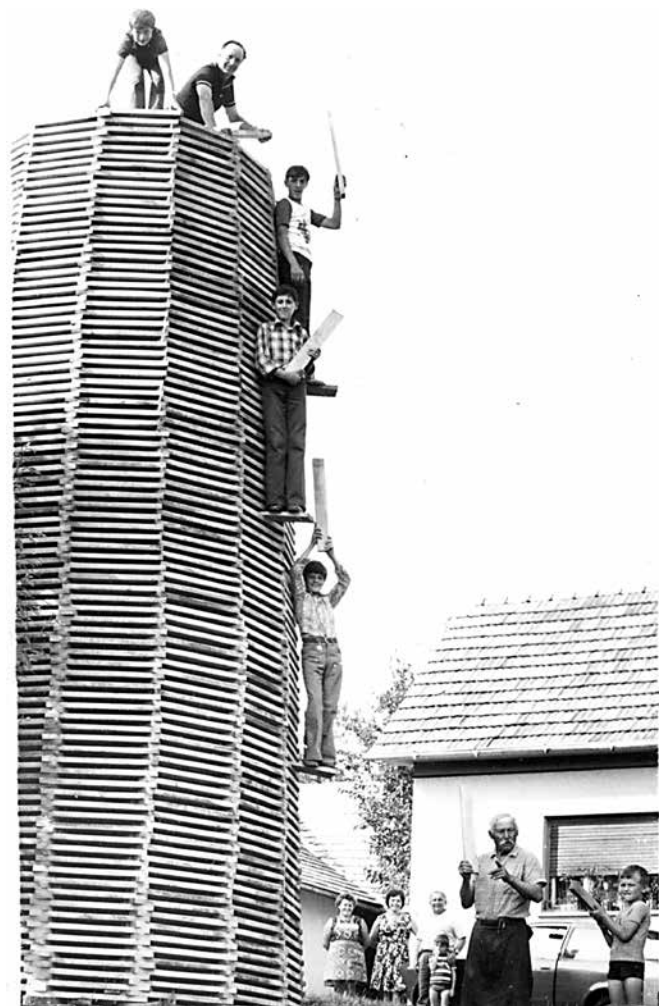
Po pogovoru z gospodom Ignacem sem izvedela marsikatero prigodo in seveda zahtevnost tega dela. Kot prvo je bilo potrebno nabaviti kvaliteten les. Uporabljal se je predvsem les hrasta vmes pa tudi les akacije. Ko je bil les nažagan, ga je bilo potrebno zložiti v tako imenovane »türme iz dog«. Ti so se zlagali v višino največ 8 metrov, stali pa so vsaj štiri leta, preden so bili uporabni za izdelavo. Da so zlaganje »türmov« lažje opravili, so to delo vedno izvajali v poletnih mesecih, ko je mladina imela letne počitnice. V takratnem času je bilo to počitniško delo,

ki so se ga z veseljem udeleževali, a po besedah Ignaca bi danes bilo to zelo težko izvesti. Lesa je bilo vedno dovolj, tako so lahko sledila naročila, ki so se vrstila skoraj skozi vso leto. Lastniki večjih vinogradov so naročali »lagve« in ostale posode že takoj po cvetenju trte, v mesecu maju. Lastniki manjših vinogradov pa so naročali na podlagi pridelka, kar je v jesenskih dneh »pintarjem« prineslo ogromno dela.

Ljudje so se najbolj številčno odločali za izdelavo sodov, kar izdelujejo še danes, v preteklosti pa še za izdelavo kadi, škafov in lokavnice. Najbolj zahtevno delo je bilo zagotovo izdelava sodov.

Tračna žaga in hobl mašina družine Šadl (foto: M. Knap)

Zlaganje türma iz dog, Dolnji Slaveči leta 1973 (foto: arhiv družine Šadl)

Najprej se je les skrožil in nato les s sekiro ponovno stesal. Ta les se je nato dal v izdelavo na »hoblpan« in se je ponovno »shoblil«. Zatem se je 1/3 lesa znotraj izsekala s sekiro. Ko so prišli stroji, se je ta del lažje izvajal, saj je delo, ki si ga opravljal s sekiro pol dneva, takrat lahko izdelal v pol ure za en sod. Potem je sledil zelo pomemben del izdelave. Začelo se je »spejavanje«, to je oblikovanje dog za sod. Sledilo je sestavljanje sode, kar pa ni šlo brez pomoči druge osebe, kjer je večkrat priskočila tudi partnerka. Potrebno je namreč bilo dodajati doge. Ko je bilo z ene strani stisnjeno, in sicer s tremi obroči, se je zakuril ogenj, okrog katerega je stal les kakšno uro in pol, da se je lahko sod oblikoval in se nato s pomočjo »šrojfa« stisnil. Nato se je na drugo stran sode dalo še ostale tri obroče, tako da je bil obroč v grobem izoblikovan. Sledilo je notranje izoblikovanje sode. Ko je bilo to delo opravljeno, se je izvajalo »frošanje«, s čimer je bil narejen »otor« v doge za namestitev poda. Sod je tako dobil res svojo obliko in napočil je čas, da so se sneli obroči, kajti ti so služili kot kopito le za oblikovanje. Sledilo je nastavljanje originalnih obročev. Sod je nato bil pripravljen za vizualno oblikovanje. Zunanost je bilo potrebno še »shobliti« in »zbrusiti«, na koncu se je premazal s »firnajksom«, čez čas pa se je še lakiralo. Za lepši izgled so si nekateri dali izpisati še kakšno letnico ali izrisati sliko. Tako grafiranje na sode je značilno ob kakih obletnicah ali kot darilo.

V preteklosti je tako v izdelavo sode bilo vloženega veliko truda kakor tudi časa. V začetku se je tako en sod izdeloval

kar tri dni. Čez leta, ko je bila na razpolago sodobnejša mehanizacija, se je čas izdelave soda skrajšal. S pridobitvijo strojev se je lahko naredilo enkrat več. Danes pa se je izdelava sodov občutno zmanjšala. V vinogradništvu prevladujeta plastična in inoks posoda. Tako danes predvsem opravljajo popravila sodov in izdelujejo manjše sode kot darilni eksponent. Tako lahko opazimo, da obrt izumira in izgublja svojo vrednost, čeprav je bila nekoč zelo zahtevna in cenjena. Šadlova pa naj le spremlja še čim več korakov po sodarski delavnici.

Mateja Knap

Sodarski debelinski skobelni stroj (foto: M. Knap)

PREŠANJE

Včasih so ljudje prešali grozdje drugače kot danes. Grozdje so obrali in ga dali v lesene posode - kadi. Strojev za mletje niso imeli, zato so imeli lesene tolkače in z njimi so udarjali po grozdju, da so ga zdrobili. Grozdje so dodajali postopoma v leseno posodo, ne vse naenkrat. Tako zmes so pustili dan ali dva in jo pokrili z belim prtom. Nato so začeli s prešanjem. Za prešanje so uporabljali leseno prešo, ki so jo ročno stiskali. Mošt iz preše je iztekal v leseni škaf. Zmes grozdja niso stisnili do konca in so jo ponovno dali nazaj v leseno posodo ter na zmes nalili vodo. To zmes grozdja so spet pustili dan ali dva in so jo nato sprešali. Vinu, pridobljenemu na ta način, so rekli »nalevanca«. Mošt so po končanem prešanju spravili v lesene sode in v klet.

Klet so imenovali »pevnica ali zemenica«. Nekateri ljudje so imeli klet ločeno od hiše, vzdano v grič. Klet je bila neosvetljena. Ljudje so v klet odhajali s svečo ali petrolejko, druge razsvetljave pa niso imeli. Posebej takrat, ko je v kleti potekalo alkoholno vrenje, so ljudje šli v klet z gorečo svečo. Če je sveča ugasnila, je bila v kleti prevelika količina ogljikovega dioksida in je bilo potrebno kletne prostore prezračiti.

Vino so pretakali po končanem alkoholnem vrenju. Vino so izpustili iz soda s pipo v eden lesen škaf, v drugi leseni škaf pa so spustili gosto zmes – drože. Nekateri so drože

uprabljali za žganjekuho. Sod so oprali z vodo in vanj vlili pretočeno vino.

Večina ljudi sort grozdja ni prešala ločeno ampak vse skupaj – šmarnico, klinton, izabelo in dingač.

Melita Ficko Sapač

Del stare preše z domačije v Kovačevcih (foto: D. Krpič)

MLADO VINO

Vino ali žlahtna kapljica, kot mu pravimo z drugo besedo, je rezultat različnih naravnih in kemijskih procesov pri predelavi grozdja. Mlado vino nastane iz mošta oziroma grozdnega soka, in sicer z natančno nadzorovanim in usmerjenim procesom alkoholnega vretja. Mlado vino prepoznamo po njegovem okusu, ki je rezek, ker vsebuje veliko jabolčne kisline. Vino je tudi motno zaradi organskih snovi, ki se pod vplivom kislin izločajo v koloidni obliki.

Namreč, po končanem alkoholnem vrenju s pretakanjem ločimo mošt od droži, na kar sledi kontrolirano razkisanje mošta. Seveda, če je vsebnost kislin previsoka. Potrebno je tudi žveplanje, ki pa je odvisno od kislosti mladega vina. Če ne želimo v vinu zmanjšati kisline, potem moramo mlado vino žveplati ob prvem pretoku, to je 7 do 10 dni po končanem alkoholnem vrenju. Z žveplanjem zavarujemo vino pred procesi oksidacije in zavremo aktivnost škodljivih mikroorganizmov, ki bi lahko pokvarili kakovost vina. Po končani alkoholni fermentaciji in razkisanju se začne mlado vino bistriti. Večina vin se zbistri samo od sebe z usedanjem pri nižjih temperaturah.

Moramo pa vedeti, da izraz mlado vino ne uporabljamo samo za vino, ki je pravkar nastalo iz mošta, temveč s tem označujemo tudi stopnjo zrelosti vina. Namreč, vsako vino potrebuje določen čas, da doseže pravo kakovost in zrelost. Seveda pa je pridelava vina specifična, zato posamezni postopki pridelave vedno ne potekajo do potankosti enako, odvisno je od različnih dejavnikov, ki vplivajo na samo zorenje vina. To so predvsem temperatura, zdravstveno stanje grozdja, kislost grozdja, shramba vina itn. Vino se je v preteklosti shranjevalo v lesenih sodih,

danes pa so na voljo druge oblike sodov, predvsem iz nerjavečega jekla. Bistrost, barva, vonj, okus in harmonija vina pa nam povedo, kakšna je stopnja zrelosti vina.

Vino zori v sodih (foto: Štefan Dervarič)

Če se malce dotaknemo še mošta oziroma šturma, naj povem, da je le-ta v naših krajih še posebej cenjen. Mošt je tudi ena redkih pijač, ki je v tradiciji vezana na določeno hrano, na kostanj. Mošt in kostanj sta sinonim jeseni, tako po vonju kot po okusu. Tako pridelovalci vin, kakor tudi drugi, običajno v jesenskem času prirejajo kostanjev piknik z moštom. Njegov namen je druženje ob pokušanju mošta in kostanja, enega od tipičnih drevesnih sadežev našega kraja. Mošt ali šturma je v bistvu vino v nastajanju oziroma v razvojnem procesu. Ta proces traja tri do štiri tedne pri temperaturi 15 do 18 stopinj.

Tako mošt kot tudi mlado vino predstavljata eno od razvojnih faz nastanka vina. Torej imajo vinarji s pridelavo vina ves čas polne roke dela. Kljub temu pa svoje rezultate dela zelo radi delijo tudi z drugimi in nemalokrat povabijo goste na pokušino, da lahko ocenijo njegov pridelek. To nalogo ima že od nekdaj gospodar. V preteklosti je gospodar vino točil z gumijasto cevjo (šlaufom), danes pa je točenje precej preprostejše, in sicer je na sodu pipa, katero je potrebno le odškrniti in že je vino v vrčku.

Kot osrednji praznik vina in tudi eden najstarejših praznikov pri nas je 11. november – Martinovo ali god sv. Martina. Martinovo je praznik, ko naj bi po starem ljudskem izročilu svetnik Sveti Martin iz Toursa, zavetnik vinogradnikov in vinarjev, mošt simbolno spremeni v pravo vino. Praznik sega v poganske čase, ko so se naši predniki zahvaljevali bogovom za dobro letino in se pripravljali na zimo. Zahvalo so spremljala slavlja in pojedine, ob nazdravljanju pa so se priporočali za ponovitev obilja v prihodnjem letu. Vendar pa so bila, po pripovedovanju domačinov, takšna slavlja prisotna predvsem v premožnejših družinah, kjer se je vino pridelovalo v večjih količinah.

Danes na ta dan po Sloveniji, v vinorodnih in tudi drugih krajih, potekajo Martinovanja kot nekakšne zabave in ceremonije (izbira vinske kraljice...). Praznovanje pri nas se

obeležuje z značilno kulinariko, to je Martinova gos, rdeče zelje in mlinci. Zraven pa se prileže mlado vino. Seveda pa se kulinarika od kraja do kraja razlikuje. Martinova gos simbolizira zdravilno moč, ljubezen, dih, čuječnost (po ljudskem izročilu naj bi Martina gosi izdale, zato morajo na njegov god umreti).

Ni stvari, ki v materialnem svetu ne bi težila h komercializaciji, vendar pa pomembne vsebine, preoblečene v komercialo, preživijo prav zaradi tega. Čeprav je resnica takšna, je pa vseeno boljše kot da bi utonile v pozabo.

Tatjana Grah

Mlado belo in rdeče vino (foto: Š. Dervarič)

SAD TRTE IN DELA ČLOVEŠKIH ROK

Blaženi Anton Martin Slomšek je v pesmi o trti zapisal:

*Na svetu lepše rož'ce ni,
kot je ta vinska trta,
pozimi spi, polet cveti,
v jesen pa vince daje.*

(...)

*Nobene svete maše ni,
da bi ne b`la darvana,
nobene dobre volje ni,
da bi ne b`la spoštovana.*

V katoliški liturgiji je vinska trta nenadomestljiva. Sveta maša se brez vina ne more uresničiti. Misijonarji, ki so odšli oznanjat evangelij v dežele, kjer trte in vina niso poznali, so zaradi potrebe po vinu na nek način morali organizirati tudi vinogradništvo.

Vino že tisočletja bogati poročna slavlja. Svetopisemski pisatelj omenjeno žlahtno pijačo razume kot dar, ki človeku razveseljuje srce. Tudi Jezus se je dotaknil te resničnosti na svatbi v galilejski Kani, kjer je vodo čudežno spremenil v vino. V želji po obogatitvi današnjih porok Cerkev omogoča, da lahko med poročnim slavljem duhov-

nik blagoslovi »šentjanževino« in prosi Božjega blagoslova za svate, ki bodo to vino pili, da bodo deležni dušnega in telesnega zdravja in brez konca slavili Boga, delivca vseh milosti.

Mašna darova kruh in vino predstavljata vse, kar smo in kar imamo (značaj, misli, želje, hrepenenja, dejanja, dom...). Ko ministranti med sv. mašo na oltar prinesejo omenjene darove, se vsak izmed nas osredotoči na to, kar v izbranem trenutku še posebej prinaša pred Gospoda (nepopoln značaj, aktualne misli, prošnje, hvaležnost za dom...). Zavedanje in priznavanje naše krhkosti je lahko začetek napredovanja. Kjer čutimo nemoč, je lahko vstopno mesto za delovanje Božje milosti.

Vse omenjene stvari in stanja našega duha Gospod med sveto mašo sprejme. Prinesena kruh in vino, v katerih so tudi moje darovane resničnosti, dobita po tem, ko je duhovnik izgovoril posvetilne besede, novo bistvo. Darova nista več kruh in vino ampak postaneta Gospodovo telo in kri. Gospod je sprejel naše omejene stvari, vrnil pa nam je samega sebe.

V mašni knjigi je zapisano: »Njegovo telo, za nas darovano, je hrana, ki nas krepi. Njegova kri za nas prelita, pa je pijača, ki nas očiščuje grehov.« Če nas Gospodovo telo dela močnejše, nas Gospodova kri naredi svobodnejše. Kristusova kri nam pomaga, da se osvobajamo nemira, ki ga v človeški notranjosti pusti zloraba svobode. Potrošniška družba je ustvarila mnogo umetnih potreb. Za lepoto življenja pa je pogosto potrebna samo kapljica Gospodove krvi, ki se nam podari pri sveti spovedi. Ta zastonski dar odtehta še tako imenitna praznična darila.

Z izjemo porok, pri sveti maši Kristusovo kri zaužije res samo duhovnik, vendar tudi v sveti hostiji je prisotna Rešnja kri.

Marko Magdič, župnik

Posvetitev vina (foto: Studio Černi)

JESEN

Učenci 1. razreda smo jesen, ki je prišla v naš kraj, veselo pozdravili. Vedeli smo, da nas bo bogato obdarovala, pa še naravo nam je pisano obarvala.

Zato smo se v okviru naravoslovnega dne veselo odpravili v gozd, kamor nas je povabil gozdni škrt. Tam pa nam je pripravil prese- nečenje, saj so nas pričakali palčki, s katerimi smo potem spozna-

vali zanimivosti gozda. Ker smo škrtu v zahvalo v trhljem štoru pustili bombon, nam je za nagrado v razred poslal ježka, ki nas zdaj uči števila.

V tednu otroka pa smo imeli tudi tehniški dan, kjer smo jesen pozdravili še z izdelki iz naravnega materiala in z njimi okrasili pano pred učilnico.

Učenci 1. razreda in učiteljica Metka

LONČARSKI TABOR

Na Osnovni šoli Grad se je v času od 25. 9. do 28. 9. 2014 odvijal že tradicionalni lončarski tabor. Naša šola je tokrat gostila dijake Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani (SŠOF), pod vodstvom mentorjev profesorjev SŠOF Damijana Kracine, Apolonije Simon, Mensije Kurtović ter lončarjev Štefana Zelka in Karla Šalamona, učitelja na OŠ Grad. Dijaki so na letošnjem taboru izdelovali glinene izdelke na lončarskem vretenu ter jih žgali v lončarski peči pri Osnovni šoli Grad. Izdelke, ki so jih dijaki narisali, so tudi razstavili v Lednarjevi usnjarni v Doživljajskem parku Vulkanija (Razstava »Prostor v naravi«).

Prvi lončarski tabor na OŠ Grad je bil organiziran pred šestimi leti, pod vodstvom ravnatelja Viktorja Navotnika in učitelja Karla Šalamona. Tabor je organiziran dvakrat letno in je postal tradicija OŠ Grad.

Sanja Mihalič

PRIZNANJE OB EVROPSKEM DNEVU JEZIKOV

V petek, 26. 9. 2014, so se učenci OŠ Grad z mentorico Marijo Štesl udeležili podelitve priznanj ob evropskem dnevu jezikov.

Prireditve je potekala v Ljubljani pred Predstavništvom Evropske komisije za jezike. Predstavniki inštitutov so jim na zelo zanimiv in izviren način predstavili francoski, italijanski, nemški in španski jezik. Predstavitvi strokovnjakov je sledila predstavitev različnih evropskih jezikov skozi improvizirane prizorčke. Najbolj jih je navdušil prepir med možem in ženo, ki sta tik pred ločitvijo. Besedni dvoboj se je stopnjeval iz slovenščine v nemščino, poljščino, angleščino, hrvaščino, francoščino in španščino.

Na koncu je seveda zmagala ljubezen z italijanskim »te amo«.

Po obilici smeha in razvedrila je besedo »prevzel« Zavod za šolstvo Republike Slovenije. Sledila je namreč podelitev priznanj na temo: Jeziki, ki me obdajajo.

Učenci naše šole Barbara Bertalanič, Evelina Gomboc, David Sukič, Laura Farič in Saša Kovač so ob evropskem letu jezikov posneli filmček v štirih jezikih, s katerim smo osvojili odlično 2. mesto.

Učenci OŠ Grad z mentorico Marijo Štesl

Naši učenci na podelitvi priznanj ob evropskem dnevu jezikov

DAN STEKLARJEV

Učenci 6., 7., 8. in 9. razreda so si 1. oktobra 2014 ogledali dogodek Dan steklarjev in doživetij, ki se je odvijal na gradu pri Gradu na Goričkem. Dogodek je bil vključen v shemo Dnevoev evropske kulturne dediščine z naslovom Dediščina v šole. Učencem so bile predstavljene delavnice oblikovanja stekla na odprtem ognju, brušenja, graviranja, poslikave, fuzije in vitražev, ki so jih prisotni steklarji mojstrsko izvedli. Učencem se je predstavil tudi Šolski center Rogaška Slatina s programoma srednjega

strokovnega izobraževanja, tehnik optik in tehnik steklarstva. Tako so učenci imeli tudi možnost brezplačnega pregleda očesne dioptrije z najsodobnejšo opremo.

Sanja Mihalič

Učenci z navdušenjem poslušajo zanimivosti o steklu (foto: K. Šalamon)

Oblikovanje steklenega nakita s fuzijsko obdelavo (foto: K. Šalamon)

TEDEN OTROKA

Od 6. do 10. oktobra 2014 je potekal teden otroka. In kot vsako leto smo tudi letos na Osnovni šoli Grad organizirali razne dejavnosti.

Ponedeljek, 6. oktober: učenci smo se razgibavali in telovadili. Prva triada je tekmovala v štafetnih igrah, druga med dvema ognjema, tretja pa v rokometu (dekleta) in nogometu (dečki).

Torek, 7. oktober: vsi učenci od 1. do 9. razreda smo si skupaj z vrtcem ob enajsti uri ogledali gledališko predstavo brez besed Zoopotniki. Organiziralo jo je lutkovno gledališče Pupilla.

Sreda, 8. oktober: učenci od 4. do 9. razreda smo se ob 8. uri odpeljali na ekskurzijo v Velenje. Razdelili smo se v dve skupini. Naša skupina je obiskala ekološko uro, pri kateri smo spoznavali nastanek treh velenjskih jezer, od daleč pa smo si ogledali tudi termoelektrarno Šoštanj. Spoznali

smo postopek kopanja premoga v današnjem času in posledice le-tega. Po končani eko uri smo se zamenjali z drugo skupino in šli na ogled rudnika. Oblekli smo si rudarske plašče, si naredili čelade in seveda vzeli malico. Nato smo se z rudarskim dvigalom spustili v podzemlje. Najprej smo si ogledali kratek film o rudarjih. Po poti so nas spremljale zgodbe in kipi, prikazana je bila tudi rudarska nesreča. Pod zemljo smo pojedli rudarsko malico. Proti koncu so bili prikazani sodobnejši stroji za pridobivanje premoga. Do dvigala, ki nas je odpeljalo na površje, smo se odpeljali z vlakcem. Na poti domov smo se ustavili v McDonaldsu. Vrnili smo se okrog 18. ure. Medtem ko smo učenci od 4. do 9. razreda kopali premog, so se učenci od 1. do 3. razreda odpeljali v Mursko Soboto na ogled kinopredstave Hrabri avtek Plodi.

Četrtek, 9. oktober: učenci Osnovne šole Grad smo končno sprejeli prvošolčke v šolsko skupnost. Pripravili smo jim krajši program in po koncu so si prvošolčki postregli s torto.

Petek, 10. oktober: za zaključek tedna otroka smo 6. in 7. uro organizirali kostanjev piknik, zraven pa smo se zabavali s starimi igrami in risanjem s kredo.

Maja Klement, 7. razred

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

Petkov dan, 21. november 2014, na Osnovni šoli Grad se je začel s tradicionalnim slovenskim zajtrkom. Učenci so zajtrkovali hrano, pridelano v lokalnem okolju. Jedli so pravi domači črni kruh, namazan z maslom in medom ter popili skodelico zdravega domačega mleka, manjkalo ni niti domače jabolko. O pomenu kmetijstva in pomenu lokalne hrane je učencem spregovoril g. Ivan Bauer iz Kmetijske svetovalne službe. Življenje in delo čebelic pa je otrokom predstavil g. Ludvik Kočar – čebelar.

Tradicionalni slovenski zajtrk je osrednje dogajanje Dneva slovenske hrane, ki ga je razglasila Vlada Republike Slovenije in ga obeležujemo tretji petek v novembru. OŠ

Učenci zajtrkujejo tradicionalni slovenski zajtrk (foto: A. Vrtič)

Grad je tako v sklopu vseslovenskega projekta ponovno opozorila in učencem vzbudila zavedanje o pomenu zajtrka ter prednostih hrane domačega izvora.

Sanja Mihalič

TEDEN OTROKA V VRTCU

Teden otroka je potekal v tednu od 6. do 10. oktobra 2014. Letošnje geslo je bilo Za razgibano in ustvarjalno otroštvo. Otrokom v vrtcu smo v tem tednu skušale pričarati čim več lepih nevsakdanjih trenutkov, zato smo pripravile za vsak dan različne dejavnosti.

V ponedeljek smo imeli pravljico popoldne, ko je učiteljica Helena otrokom prebrala pravljico Janček ježek, nato pa smo izdelali sadne ježke. V torek smo si v kulturni dvorani ogledali predstavo Lutkovnega gledališča Piccolo z naslovom Zoopotniki. V sredo smo v popoldanskem času imeli kostanjev piknik. Pri peki kostanjev nam je pomagal naš hišnik Stanko. Za otroke niso bili tako zelo pomembni pečeni kostanji, bolj pomembno jim je bilo druženje, še posebej, da so ob tem druženju imeli poleg svoje starše. V četrtek smo imeli glasbeno dopoldne, ko so otroci lahko spoznali instrumenta kitaro in harmoniko. Instrumenta sta nam predstavila in zaigrala nekaj skladb učenca Robertina in Aljaž, presenetil pa nas je tudi informator Peter z igranjem na harmoniko in otroci so se predali glasbi ter zaplesali. Vrhunec tedna pa je bil seveda v petek, ko smo se s turističnim vlakcem odpeljali na obisk v vrtec Mačkovci.

Andreja Fartek

Obisk v vrtcu Mačkovci

PLAVALNI TEČAJ

Potrebi po gibanju in igri sta otrokovi najpomembnejši potrebi. Tudi v vrtcu pri Gradu stremimo k temu, da otroci obvladajo najrazličnejša gibanja. Kot vsako šolsko leto smo tudi letos opravili plavalni tečaj. Pozitivne spodbude so temeljne motivacijske metode pri najmlajših. Preko primerno izbranih iger so otroci zgubili strah pred vodo

in se podali v novi svet plavanja, kateri temelji na upoštevanju navodil. Skoraj vsi otroci so uspešno končali plavalni tečaj in osvojili bronastega konjička. Priznanja sta otrokom podelila ravnatelj šole Viktor Navotnik in učitelj plavanja Miha. Vsem skupaj še enkrat čestitam.

vzgojiteljica Irena Hüll

Na plavalnem tečaju

DEDKI IN BABICE V VRTCU

V ponedeljek, 10. novembra 2014, smo pripravili srečanje z dedki in babicami, ki je potekalo v telovadnici OŠ Grad. Z otroki smo pripravili kulturni program, v katerem so nastopali prav vsi otroci, od najmlajših pa do najstarejših. Po končanem programu smo jih povabili v igralnice na kratko druženje ob skromnem prigrizku. V zahvalo za ves njihov trud in dobroto, pa so jim otroci poklonili tudi skromno darilo. Srečanje je bilo zelo uspešno, saj je bil obisk zelo velik, kar nam je še v posebno zadovoljstvo. Hvala vsem, ki ste prišli.

Klaudija Klement

Otroci so nastopili pred babicami in dedki

MIKLAVŽEV BAZAR

V petek, na predvečer Miklavža, smo delavke vrtca s starši pripravile Miklavžev bazar, ki bo postal tradicionalna prireditev našega vrtca. Na to idejo smo prišli na prvem roditeljskem sestanku skupaj s starši, ki so nam pri pripravi in izvedbi ponudili pomoč. Kulturni program smo pripravili v vrtcu, pri izdelavi izdelkov pa so nam pomagali starši na popoldanski delavnici. Program je potekal v kulturni dvorani pri Gradu z obiskom Miklavža, zunaj pa so bile postavljene stojnice z izdelki. Denar, ki smo ga zbrali, bo namenjen za nakup igrala za najmlajše otroke vrtca. Posebna zahvala pa gre hišniku Stanku Ropoši, Občini Grad, Krajinskemu parku Goričko, gospodu župniku, Boštjanu Sinicu in seveda vsem staršem ter donatorjem (gostilna Pri Slavici, gostilna Rajsar-Ferencek, dr. Lazarevič, Dengrad, Elrad, gostilna Bežan-Žokš, Kuzmič Robert, Kamnoseštvo Bunderla), ki ste nam na kakršenkoli način pomagali.

V imenu otrok in sodelavk se vam še enkrat najlepše zahvaljujem ter vam želim vesele praznike.

Klaudija Klement

Miklavž je obdaril otroke (foto: Herman Klement)

Stojnice so bile polne čudovitih božičnih izdelkov (foto: H. Klement)

OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR

V soboto, 2. avgusta, je potekal vsakoletni občinski nogometni turnir, tokrat v Kruplivniku. Turnirja so se udeležile vse ekipe malega nogometa občine Grad. Tekme so potekale napeto, navijači so bili glasni, ampak, kot vedno, lahko zmaga pripade le eni ekipi. Tokrat se je najbolj izkazala ekipa Dengrad Grad in zato tudi zasluženno zasedla 1. mesto. Ravno tako sta člana imenovane ekipe prejela nagrado za najboljšega strelca in vratarja turnirja, to sta Franc Krpič in Simon Zorger. Med prve tri najboljše uvrščene sta se uvrstili še ekipi iz Motovilcev in Kovačevcev.

Tadeja Rajbar

Razglasitev najboljših na turnirju (foto: S. Dervarič)

OBČINSKE VAŠKE IGRE

Leta so prišla naokrog in domačin letošnjih občinskih vaških iger je bilo Športno društvo najmanjše vasi v občini Kovačevci.

Igre so potekale na igrišču Športnega društva in udeležile so se ga društva iz občine. Z veliko smeha in zabave so se tekmovalci borili v petih igrah, vmes kako popili in se zabavali ob zvokih glasbe. Po petih končanih igrah so na koncu zmagali domačini Kovačevci, drugo mesto so zasedli Radovci, tretji pa je bil Kruplivnik. A vreme tudi tokrat

Na občinskih vaških igrah v Kovačevcih (foto: Tamara Šlemer)

ni bilo naklonjeno Kovačevcem, kajti zgrnili so se oblaki na nebu in zalili Kovačevce. Tipično vreme tega poletja je razgnalo množico in tako se je ponovila zgodba izpred par let, ko so bile prvič igre na našem igrišču.

Mesec avgust je mesec dopustov, zato je toliko večji dosežek našega društva, da je z majhnim številom članov spravilo prireditev pod streho ne glede na vse ovire in polena, ki so stala na poti.

Doris Troha

SLAVNOSTNA SEJA OB 14. OBČINSKEM PRAZNIKU

Občina Grad je 8. avgusta praznovala 14. občinski praznik. Slavnostna seja je potekala v nedeljo, 10. avgusta, pri Osnovni šoli Grad.

Uspešni učenci s prejetimi knjigami

Slovesnost se je pričela s slovensko himno in nagovorom župana občine, g. Daniela Kalamarja. Na slovesnosti so bila podeljena priznanja zaslužnim občanom. Najprej so knjižne nagrade prejeli uspešni učenci Osnovne šole Grad. Za dosežene dobre rezultate na raznih državnih tekmovanjih in natečajih so bili nagrajeni Mario Pezer, Anja Zdravec, Nina Kisilak, Laura Farič, Mojca Vertič, Katarina Križan, Sanela Sukič, Dušan Sukič, Andreja Cvernjek, Petra Zrim, Evelina Gomboc, Saša Kovač, David Sukič, Barbara Bertalanič, Zarja Škaper, Patricia Sampl, Lara Čurman in Gabriela Sampl.

Prejemniki zahvalnih plaket

Mamice iz občine s prejetimi cvetovi

Sledila je podelitev zahvalnih plaket, ki so jih prejeli Ernest Ferko za dolgoletno delovanje na področju družbenega dela v Krajevni skupnosti Grad, Društvo upokojencev Grad za dolgoletno uspešno delovanje in Gasilska zveza Grad za nesebično pomoč pri odpravljanju posledic žleda. Podeljeno je bilo priznanje za 60 let obrti Mizarstvu Fujs iz Motovilcev in priznanje za najuspešnejši kolektiv, ki ga je prejel Štefan Gjergjek iz Kovačevcev za predelavo sadja in pridelavo sokov. Sledila je podelitev cvetja vsem mamam iz občine, ki so v letu 2013 rodile in tako poskrbele za mlad prirastek naše občine.

Slavnostna predaja šolskega ključa (fotografije: D. Krpič)

slavnostno predana prenovljena šola z željo, da bi naši otroci z veseljem hodili v ta hram učenosti in si nabirali znanja. Učenci pa so svoje znanje in spretnosti pokazali že na slavnostni seji, saj so jo popestrili z igro in pesmijo, folklorna skupina OŠ Grad pa je zaplesala. Goste je pred in po seji z domačimi napevi zabavala glasbena etno skupina Gorički klantoš. Slavnostna seja se je zaključila s pogostitvijo gostov in druženjem občanov.

Danijela Krpič

Županja Občine Šmarješke Toplice z darilom Olija

Vse prisotne je nato nagovorila županja Občine Šmarješke Toplice, mag. Bernardka Krnc, ki je našega župana obdarila s sliko krtka Olija in se zahvalila za povabilo v Vulkanijo, ki jo je kot primer dobre prakse s svojo projektno skupino in sodelavci večkrat obiskala. Na oder so bili povabljeni tudi gostje, predstavniki in župani pobratenih občin iz Poljske in Belorusije, ki so nas počastili s svojim obiskom v naši občini. Prisotne so nagovorili ter čestitke in dobre želje podali župani sosednjih občin ter drugi gostje na slavnostni seji.

Najbolj pričakovano pa je seveda bilo odprtje energetske prenovljene Osnovne šole Grad. V ta namen je bil simbolno predan ključ, ki ga je prejel ravnatelj, g. Viktor Navotnik, ob predaji pa je bil prisoten tudi nekdanji ravnatelj g. Matija Žižek. S predajo ključa je bila svojemu namenu

MEDNARODNI TURNIR V VIDONCIH

V nedeljo, 24. avgusta, smo v Vidoncih organizirali tradicionalni mednarodni turnir. Na turnirju so sodelovale naslednje ekipe: ekipa Čehov iz Rusije, ekipa iz Črne Gore in ekipe iz Slovenije: Humane zvezdice (slovenski estradniki), ekipa slovenske vojske, ekipa gradbenega podjetja Dengrad, ekipa motorističnega kluba - Soboški nagibači ter domača ekipa.

Zasluga za ta turnir pripada predsedniku društva Robertu Kuzmiču, ki kljub svoji odgovorni službi v Rusiji živi in diha z društvom. Njegov entuziazem vleče tudi nas in ta mednarodni turnir je zelo dobro nadomestilo za odpadlo prireditev Noč čarovnic. Letos se je turnirja udeležilo nekoliko manj gostov iz Rusije. Prvič pa smo gostili ekipo iz Črne Gore.

Nogometni turnir je imel vse predznake pravega boja za končne uvrstitve. Tako je na koncu prevladala ruska moč in finalno tekmo je zmagala ekipa Čehov. Njihov nasprotnik v finalu je bila ekipa Slovenske vojske. Tretje mesto je zasedla ekipa Humanih zvezdic, ki je premagala domačo ekipo iz Vidoncev. Za glasbo je skrbela skupina OPPA Bokan band. Seveda pa ni manjkalo dobre hrane in pijače.

ŠD Vidonci se trudimo, da bi imel naš športni center skozi celotno leto določeno dejavnost in s tem predstavljal neko zdravo jedro v vasi in mestu, kjer bi se vsi počutili dobrodošli. Vsi gostje so pohvalili našo gostoljubnost in

DOGAJALO SE JE

predvsem celotni športni center, ki ga imamo. Glede na obisk in izrečene pohvale ter spodbude ugotavljamo, da so takšna srečanja dobrodošla za celotno vas in predvsem za društvo. Prijateljski stiki nam bodo koristili v prihodnosti, dober glas o Vidoncih ter Občini Grad pa se bo razširil po večjem teritoriju.

ŠD Vidonci se zahvaljujemo predvsem predsedniku društva Robertu Kuzmiču, da nam pomaga pri izvedbi in organizaciji takšne prireditve. Prav tako se zahvaljujemo tudi vsem članom društva in vaščanom za pomoč in podporo ter vsem ostalim donatorjem, sponzorjem ter Občini Grad in Občini Puconci. Naslednje leto se vidimo spet na mednarodnem turnirju v športnem centru Vidonci.

Mitja Sapač

Podelitev priznanj (foto: arhiv ŠD Vidonci)

MNOŽICE SO (PRI)ROMALE

Tradicionalni praznik Marijinega Vnebovzetja ali »vel'ka meša« je tudi letos h Gradu pritegnila številne romarje od blizu in daleč. In čeprav je vreme dopoldne ves čas »viselo« in je z neba poškopilo že nekaj kapelj, so na koncu v lepem vremenu Pörgo zopet preplavile množice obiskovalcev.

Tudi letos se je pred slovesnim praznikom ob oltarju gračke Marije začela tridnevna duhovna predpriprava,

Preplavljena Pörga z množico ljudi (vir: arhiv J.B., www.foto-bokan.com)

ki ji prav poseben pečat vsako leto daje zadnji večer pred praznikom, ko se okrog cerkve splete večerna procesija z lučkami in petimi litanijami. Samemu prazniku je letošnji pečat s svojimi besedami dodal novomašnik Zoran Car iz župnije Cankova (sedaj kaplan v Ljutomeru), gotovo pa sta »veliko breme« organizacije, skupaj s pridnimi sodelavci župnije, opravila tudi domači župnik Marko Magdič in novi kaplan Gregor Šemrl (odgovoren za župnijo Sveti Jurij). Že v nedeljo, 17. 8. 2014, so namreč kot po navadi h grački Mariji priromali še bolni in ostareli iz soboške dekanije.

Poleg dogajanja v župnijski cerkvi in okrog nje pa se je letos na sam praznik zgodilo še dvoje. Najprej je popoldne NK Grad s soslednjim nogometnim klubom NK Serdica odigral prijateljsko nogometno tekmo, zvečer pa se je ob igrišču v šotoru zgodila še prava vaška veselica s skupino Weekend band. Mimogrede – manjkal ni niti bogat srečelov.

Nino Gumilar

VULKANIJA PRAZNOVALA 1. ROJSTNI DAN

Prvi rojstni dan Vulkanije smo praznovali ob torti velikanki (foto: G. Andrejek)

No tako, pa je minilo eno leto od odprtja Doživljajskega parka Vulkanija. 31. avgusta 2014 smo praznovali 1. rojstni dan in skupaj s krtkom Olijem upihnilo prvo svečko na torti. Obiskovalci so podoživljali izbruh goriškega vulkana, se igrali in odkrivali zanimivosti s sveta vulkanov na vulkanski mizi, risali podobo krtka Olija s torto in svečko, se vozili z Oli vlakom, vsak obiskovalec pa je dobil tudi kos torte velikanke. 31. avgusta smo imeli tudi 50% popust na vse vstopnice in 50% popust na vožnjo s turističnim vlakom do kamnoloma in po panoramski poti do Vulkanije. Ob 10. uri smo se zaposleni in obiskovalci zbrali okrog krtka Olija. Zbrane je nagovorila direktorica Zavoda za upravljanje kulturne dediščine Grad Danijela Krpič. Obiskovalcem je na kratko predstavila doživljajski park, kaj obiskovalci pri nas spoznajo in doživijo ter podala podatke o enoletnem delovanju Vulkanije. V enem letu je

Vulkanijo obiskalo čez 15 tisoč obiskovalcev, največ seveda domačih, kar nekaj pa je bilo tudi tujcev iz bližnjih in oddaljenih držav. Struktura gostov se je skozi leto spreminjala, v času počitnic so prevladovale družine, med letom pa ostale ciljne skupine. Največji odstotek prodanih vstopnic pa so predstavljale otroške vstopnice. Obiskovalce je nagovoril tudi takratni župan Daniel Kalamar in predstavil idejno zasnovo širitve Vulkanije.

Po nagovorih smo zaposleni upihnilli svečke na torti velikanki, ki smo jo nato v šotoru delili vsem obiskovalcem. Obiskovalci pa so se podali na ogled Vulkanije in vožnjo z Oli vlakom ter si ogledali geološki muzej in razstavo Iz zemlje. Otroci so lahko tudi risali v Olijevi otroški delavnici in sodelovali v nagradni igri. Po uspešno zaključenem dnevu smo izžrebali 10 otrok, ki so narisali krtka Olija s torto in svečko. Nagrajenci so po pošti prejeli praktične nagrade, objavljeni pa so bili na naši facebook strani »Doživljajski park Vulkanija«.

Anita Špilak

POHOD PO GRAŠČAKOVI POTI

Dne 14. septembra 2014 je potekal tradicionalni pohod po Graščakovi poti, katerega organizator je Društvo za razvoj in promocijo turizma Občine Grad »Skouriš«. Čeprav je bilo vreme jesensko muhasto, so se pohodniki vseeno podali na 13 km dolgo pot, ki jih je vodila mimo kulturnih in zgodovinskih znamenitosti v naši občini. Med pohodom se je vreme tako poslabšalo, da ni bilo mogoče izpeljati celotnega pohoda. Pohodniki so se predčasno vrnili na cilj in se v informacijski pisarni v Radovcih okrepčali s toplo malico. Kljub letošnjemu slabemu vremenu, smo pohodniki sklenili, da se prihodnje leto zopet srečamo.

Cvetka Ficko

Pohodniki so se okrepčali ob Marofski kapeli (foto: Ludvik Frumen)

ROMARJI V LUDBREGU IN KOČEVJU

Ob začetku pastoralnega leta smo imeli dve romanji. 6. septembra je bilo vseškofijsko romanje v Ludbreg, kjer smo doživeli peto srečanje slovenskih in hrvaških vernikov. Romarski kraj je znan po tem, da je v grajski kapeli leta 1411 med mašo duhovnik podvomil v resnično Jezusovo navzočnost pod podobama kruha in vina. Takoj po spremenjenju se je vino spremenilo v kri. Duhovnik je posodico s krvjo dal vzdati v glavni oltar in je šele pred svojo smrtjo razodel čudežni dogodek. Takoj so začeli prihajati številni romarji. Relikvija je bila pozneje nekaj let v Rimu. Papež Leon X. jo je večkrat v procesiji nosil po mestu. Leta 1513 je izdal posebno bulo, s katero je dovolil javno češčenje. Relikvijo so vrnili v Ludbreg, kjer so ob češčenju predragocene Kristusove Krvi zaznali milostna srečanja med človeškim in Božjim. Po bogatem dogodku nas je pot vodila še naprej v največje Marijino hrvaško romarsko središče Marijo Bistrico.

Cerkev Lurške Matere Božje v Brestanici (vir: www.brestanica.com)

Drugo romanje smo imeli 27. septembra. Sprva smo se ustavili v podeželski župniji Koprivnica, kjer je kraj dobil ime po tem, ko so v koprivah našli Marijino svetinjico in čez leta postavili cerkev Marije Vnebovzete. Življenje v nekaj kilometrov oddaljeni župniji Senovo je zaznamovano z rudarsko zgodovino. Tam smo zagledali nenavaden zvonik. Oblasti v času gradnje cerkve (1975) niso dovolile gradnje zvonika. Tamkajšnji župnik je dosegel kompromis, da se ob cerkvi sme narediti imitacija rudniškega jaška »šaht«, na katerega so namestili zvonove. Župnik Janez Nanut je gradnjo cerkve zaupal Kristusu Odrešeniku in tudi posvečena je Vstalemu Gospodu, zato v župniji Senovo nimajo proščenja, ker na Veliko noč to praktično ni izvedljivo. Naslednja postaja je bila posavska župnija Brestanica oz. Rajhenburg. Mogočna bazilika Lurške Matere Božje je ravno takrat čakala na 100-letnico posvetitve. Naslednji dan, v nedeljo, 28. 9. 2014, je apostolski nuncij v Sloveniji g. Janusz vodil slovesno zahvalno liturgijo. V župniji Kočevje nas je lepo sprejel gospod kaplan in

predstavil utrip življenja v njihovi specifični župniji. Sve-to mašo smo imeli pri breznu pod Krenom v Kočevskem Rogu, kjer nas je močno nagovorilo umiranje mučencev 20. stoletja in mozaik patra Rupnika, ki sporoča, da so h Kristusovi gostiji ob žrtvah, ki so nase posredno ali neposredno prevzele tujo krivdo, vabljeni tudi vsi, ki so se na katerikoli strani zaznamovali s Kajnovim znamenjem bratomora, a so se svojih zločinov pokesali.

Marko Magdič, župnik

RAZSTAVA V LEDNARJEVI USNJARNI

V Lednarjevi usnjarni smo 28. septembra 2014 imeli že tretjo otvoritev razstave dijakov Srednje šole za oblikovanje in fotografijo iz Ljubljane. Dijaki tretjega letnika umetniške gimnazije, likovna smer, SŠOF Ljubljana, so v okviru šole v naravi na Osnovni šoli Grad letos izdelovali izdelke iz gline, fotografirali našo pokrajino in risali risbe. Na risbah, ki so razstavljene v Lednarjevi usnjarni, so upodabljali detajle gradu Grad in Pütarjevega mlina na Dolnjih Slavečih, do katerih so se dijaki zapeljali z Oli vlakom. Tokratna razstava se imenuje »Prostor v naravi«. Dijaki so razstavo pripravili pod mentorstvom profesorja Damijana Kracine in drugih sodelujočih profesorjev. Na razstavi sta vse prisotne pozdravila tudi Danijela Krpič in ravnatelj Viktor Navotnik. Delo dijakov je opisal profesor Damijan Kracina in obiskovalci so si z zanimanjem ogledali risbe, ki so nas opozorile na marsikatero podrobnost mlina in gradu. Po ogledu razstave je sledilo druženje in manjša pogostitev.

V okviru Dnevoev evropske kulturne dediščine smo ta dan vsem obiskovalcem Vulkanije ponujali še 50% popust na vse vstopnice. Razstava Prostor v naravi bo na ogled vse do naslednjega tabora dijakov, ko bomo pripravili spet novo razstavo.

Anita Špilak

Dijaki so razstavili risbe z detajli mlina in gradu (foto: D. Krpič)

JESENSKA KMEČKA TRŽNICA

Društvo za razvoj in promocijo turizma Občine Grad »Skouriš« je 8. novembra 2014 organiziralo tradicionalno jesensko kmečko tržnico. Letos vreme organizatorju ni bilo najbolj naklonjeno, kar pa ni bila ovira za izvedbo, saj je tržnico preselil v prostore informacijske pisarne v gasilskem domu v Radovcih. Druženje, pokušina in nakup domačih pridelkov in izdelkov je potekalo v prijetno ogrevanem prostoru s pomočjo »frdžaneka«. Potrebna sta bila samo dobra volja in nekaj polen bukovih drv in že se je ustvarilo prijetno vzdušje. Jesenska kmečka tržnica je postala stalna prireditev društva in tako bo tudi prihodnjo jesen.

Cvetka Ficko

Druženje in pokušina domačih dobrot v info pisarni (foto: L. Frumen)

BLAGOSLOVITEV ZVONA V KRUPLIVNIKU

Dolgoletna želja, ki se je že pred časom porodila pri enem izmed vaščanov Kruplivnika, je postala resničnost. Vas Kruplivnik je namreč postala bogatejša, na kar nas vsakodnevno opozarja oglašanje zvona. To so nam seveda omogočila denarna sredstva Občine Grad, velik delež pri izpolnitvi te želje pa so seveda prispevali vaščani Kruplivnika iz lastnih denarnih sredstev, seveda pa so pripomogli tudi posamezni donatorji. Da je zvon lahko pričel z delom, ki mu je namenjeno, je v nedeljo, 26. oktobra, prejel tudi blagoslov. Pri posvetitvi so bili prisotni župnik Župnije Grad g. Marko Magdič, kaplan g. Gregor Šemrl, evangeličanski duhovnik cerkvene občine Bodonci g. Simon Sever in generalni vikar murskosoboške škofije msgr. Franc Režonja.

In zaslišal se je zvok, katerega so prvi izvabili in preizkusili z lahkim trkanjem ob bakreno ogrodje zvona naši

botri, kateri so k pridobitvi zvona veliko prispevali. To so: Štefka in Stanko Bohar, Marija in Milan Zelko, Alenka in Srečko Kisilak, Erika in Ciril Mihalič, Zlatica in Ludvik Farič ter Angela in Evald Blayer.

Še enkrat bi se rada zahvalila vsem imenovanim in neimenovanim donatorjem, botrom in vsem, ki ste na kakršen koli način pripomogli, da smo skupaj dočakali in doživeli za nas tako pomemben dan.

Tadeja Rajbar

Blagoslovitev 100 kg težkega zvona v Kruplivniku (foto: T. Rajbar)

DELO GZ GRAD

Leto se je začelo z obiski predsednika in poveljnika GZ na občnih zborih PGD v Občini Grad, na katerih je bilo s poročili prikazano delo društev v preteklem letu in na katerih se je sprejemal plan dela za leto 2014. Vsa poročila in plani so se obravnavali in bili vključeni v plan dela GZ Grad za 2014, kar je bilo tudi na Skupščini GZ potrjeno in sprejeto.

Ena večjih nalog, ki je bila izvedena v začetku leta, je bil organiziran Nadaljevalni tečaj za gasilca, ki je trajal približno tri mesece po sobotah in nedeljah. Prijavilo se je 34 tečajnikov in tečajnic. Program in urnik za ta tečaj je zahteven, kar je prav, saj se prav na tem tečaju pokaže, kaj kandidat želi prispevati in delati dolgoročno na gasilskem prostoru. Tečaj je uspešno končalo 13 kandidatov, med njimi 3 članice. Na podlagi tega tečaja so se odprle nadaljnje možnosti dopolnilnega izobraževanja, kar so izkoristili trije člani, eden iz PGD Grad in dva iz PGD Dolnji Slaveči ter uspešno opravili tudi tečaj za Dihalni aparat v Pekrah pri Mariboru. Na tečaju Strojnik smo imeli tri tečajnike, od katerih je uspešno tečaj zaključil en kandidat.

Dopolnilno izobraževanje je bilo letos uspešno za dva gasilca, ki sta opravila tečaj za notranje napade, trije člani so opravili obnovitveni tečaj za IDA, en tečajnik je uspešno opravil tečaj za Instruktorja ter dva člana te-

čaj za Sodnika gasilsko športnih disciplin. To pomeni, da je bilo na področju izobraževanja narejeno ogromno v dobro vsem, ki si želijo novih znanj in dolgoročno delati v prostovoljnem gasilstvu. Redna izobraževanja organizira in krije vse stroške GZ, pri dopolnilnih pa je večina stroškov poravnana s strani GZS.

Vsem enotam PGD veljajo tudi vse zahvale na tekmovalnem področju, posebej enotama iz PGD Dolnji Slaveči, ki sta se udeležili Državnega gasilskega tekmovanja s solidnim končnim rezultatom, ter enotam mladincev in pionirjev iz PGD Motovilci za sodelovanje in dosežene uspehe na regijskem tekmovanju. Vsa pohvala velja tudi vsem enotam, ki so se tako številčno in borbena spopadle na Občinskem tekmovanju GZ Grad in Regijskem tekmovanju. Vse te enote so pripomogle posredno k prepoznavnosti svojega društva, gasilske zveze, občine in regije.

Za vse operativne člane in članice so zelo pomembne tudi gasilske operativne vaje. Teh žal ni bilo zadosti, nekaj po gasilskih društvih ter ena skupna v organizaciji GZ Grad, ki je potekala po vnaprej določenem scenariju, po elaboratu in soglasju občine Grad v naselju Kruplivnik. Na vaji so sodelovala vsa PGD GZ Grad s skoraj vsemi gasilskimi vozili in opremo, vključno z ReCO M. Sobota. Cilj in namen vaje je bilo preverjanje postopkov vodje intervencije, delo z gasilsko tehniko in opremo, pravilna komunikacija vodij enot z vodjo intervencije ter ReCO itd. Vaja je bila uspešno izvedena in zaključena. Na vaji, ki je potekala v zgodnjih jutranjih urah, je sodelovalo 66 operativnih članov, s skoraj vsemi gasilskimi vozili, ki jih imamo v GZ na razpolago. Sklep analize vaje potrjuje, da je potrebno izvajanje določenih vaj po PGD in na nivoju GZ okrepiti!

Praktične vaje v Vidoncih (foto: M. Špilak)

Žal tudi brez intervencij letos ni šlo. Največjo nevarnost povzročata človek, drugo pa naravne spremembe. Naši gasilci so se letos spopadli s tremi travniškimi požari ter tudi s poplavami, pri katerih je bila intervencija zelo hitra in uspešna, kljub temu, da se je vse dogajalo

podnevi, ko je 90% operativnih gasilcev v službah izven svojega požarnega območja, kar je tudi velik problem za redno zagotavljanje požarne varnosti preko dneva. Res pa je, da imajo ta problem tudi vsa ostala društva širom Slovenije.

Članice in člani z uspešno končanim tečajem (foto: M. Špilak)

Druga nevarnost so spremenjene podnebne spremembe, ki jih zaznavamo zadnja leta in so ekstremne, zato se pričakuje tudi od gasilcev, da morajo ekstremno pomagati. To smo pokazali in dokazali pred leti na intervenciji po neurju v Podravju, pri poplavih v Ljubljani ter letos pri žledu na Notranjskem in v GZ Maribor. Intervencija je bila opravljena brez vprašanj in napak od poziva, organizacije, intervencije in poročila po intervenciji. Prizadetim smo pomagali vzpostaviti prevoznost in dostop do njihovih hiš ter kratkotrajno zagotovili oskrbo gospodinjstev z električno energijo preko agregatov.

Za potrebe operativne dejavnosti se je tudi letos nabavila nova oprema kot je izpihovalnik dima ter radijske ročne postaje, del iz proračuna Občine Grad del pa preko MORS-a, izpostava M. Sobota.

Srečanje gasilskih veteranov (foto: M. Špilak)

V naše delo spada tudi sodelovanje z drugimi društvi in ustanovami v Občini Grad ter izven nje. Na podlagi tega smo letos dvakrat aktivno sodelovali na Osnovni šoli Grad pri predstavitvi našega dela in tudi evakuacije. Redno sodelujemo z GZ Slovenije in Regijskim gasilskim Poveljstvom in svetom za Pomurje ter z gasilci iz sosednje Avstrije in Madžarske. Naše gasilke so sodelovale na srečanju na Cvenu, mladinci in pionirji na regijskem tekmovanju, člani na državnem tekmovanju, gasilski veterani pa se vsako leto družijo na svojem srečanju. Zadnje srečanje v organizaciji GZ Grad je bilo 30. novembra 2014, katerega se je udeležilo 30 gasilskih veteranov. Srečanja sta se udeležila tudi častni predsednik GZ Slovenije Ernest Eöry, županja Občine Grad Cvetka Ficko s podžupanom, častni poveljnik GZ Grad ter poveljnik in predsednik GZ Grad. Srečanje je bilo zelo pristno in domače z željo, da se spet srečajo. Po kratkih nagovorih je sledilo kosilo in gasilska slika za spomin na srečanje. Naše delo je prostovoljno in humano. Zato smo tu, da pomagamo vsem občankam in občanom po svojih možnostih, v vednost vsem, da za svoje delo nič ne zahtevamo in se vsem, ki naše delo cenijo in podpirajo iskreno zahvaljujemo.

»Na pomoč!«

Milan Špilak, poveljnik GZ Grad

SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV

V nedeljo, 23. novembra, je v gasilskem domu pri Gradu potekalo že tradicionalno srečanje starejših občank in občanov občine Grad. Srečanja se je udeležilo okrog 150 občanov, pred tem se jih je večina udeležila svete maše v Cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu, ki jo je daroval domači župnik g. Marko Magdič, ki se je potem tudi pridružil srečanju.

Za kulturni program so poskrbeli učenci OŠ Grad. Po uvodnem pozdravu in pevsko-plesnem programu je

Starejši občani so na srečanju veselo poklepetali (foto: M. Žokš)

občane pozdravila županja Cvetka Ficko, ki je izrazila veselje nad visokim številom zbranih občank in občanov. »Danes je priložnost, da se malo sprostimo, povese- limo, da drug drugemu pove kaj lepega, nič hudega, če kdo komu malo potarna«. Svoj nagovor je nadaljevala z razmišljanjem o realnosti v življenju. O tem, da ni samo radost, je tudi žalost, ni samo mir, temveč tudi nemir... Zavedati se tega in to sprejeti pomeni lepše in lažje živeti. »Danes so pač malce drugačni časi, kot so bili pred desetimi leti, vendar vedno nas bogati prijateljstvo, da drug drugemu ostajamo blizu in si vemo podeliti veselje in žalost. Neprecenljive pa so vaše izkušnje in modrost, ki jo prinašate na mlajše rodove. Pomembno je namreč, da bo mladi rod, ki prihaja za nami, videl svetlo prihodnost. Želim vam dobre dni in vse praznike, ki so pred nami, dobrega razpoloženja in zdravja.«

Nedeljsko popoldne so udeleženci srečanja preživeli v sproščenem pogovoru in obujanju spominov. Kot majhno darilo je županja vsakemu udeležencu podarila rokavice. Nasmejani obrazi so bili dokaz, da vsem tovrstna srečanja veliko pomenijo, saj se snidejo prijatelji in znanci, izmenjajo izkušnje ter obujajo spomine na dneve, ko so aktivno ustvarjali utrip kraja. Naši občani so bili mnenja, da je človek star toliko, kolikor se počuti.

Mihaela Žokš

POSTAVITEV NOVOLETNE JELKE

30. novembra 2014 smo se prebudili v precej megleno jutro. Ni bilo belih snežink, ki bi nas lahko popeljale v adventni čas. Kljub vsemu je čarobnost adventa potrkala na vrata. Med ljudmi se je razvejala toplina in har-

Člani ŠRD Dolnji Slaveči ob postavljeni jelki (foto: J. Recek)

monija adventno božičnega časa. V tem vzdušju smo se tudi zbrali v popoldanskih urah, kljub tegobam, ki nas pestijo v vsakdanjem življenju, in postavili božično novoletno jelko pred gasilskim domom. Člani športno rekreacijskega društva v družbi mimoidočih smo se poveselili ob kuhanem vinu in domačih dobrotah. V vas pa smo poskušali prinesiti duševni mir in veselje, kate-rega vsakemu posamezniku na trenutke že zmanjkuje. Lučke, ki plešejo na jelki naj v vsakem srcu mimoido-čega prižgejo kanček veselja in notranjega zadovoljstva. Hkrati pa naj vas ta blaženost popelje skozi te božično novoletne praznike in vam prinese čim lepše dni v prihajajočem letu.

Mateja Knap

MIKLAVŽ V MOTOVILCIH

Nedelja popoldne. Zamegljeno turobno vreme. Datum 7. 12. 2014. Čakamo na prižig novoletne razsvetljave. Napetost je v zraku. Strah se stopnjuje. Otroci so pred okni. Spremljajo dogajanje zunaj. Ob 17. uri pa se raje umaknejo v mamino naročje. Takrat se po Motovilcih sprehaja Miklavž. In parklji.

Otroke je obiskal Miklavž (foto: E. Kolbl)

Kot vsako leto, smo tudi letos organizirali tradicionalno Miklavževanje. Pridni in malo manj pridni otroci so se zbrali v vaško gasilskem domu. Tam so spremljali predstavo o dečku, ki je pisal pismo Miklavžu, ampak dobil darilo od parklja. Sledil je приход Miklavža, angelčka in parklja. Ti so razdelili darila. Otroci so pristopali k Miklavžu, nekateri s pomočjo mamic, eni pa korajžno sami. Palic pa letos niso razdelili. Vsi smo bili pridni.

Ne skrbite, napetost bo spet narasla. Naslednje leto, ob istem času, na istem mestu. Otroci (in starši) bodite pridni!

Eva Kolbl

DOGAJANJE V KRAJINSKEM PARKU GORIČKO

KOLEKTIVNA BLAGOVNA ZNAMKA

»KRAJINSKI PARK GORIČKO«

Kolektivno blagovno znamko »Krajinski park Goričko«, katere namen je povezovanje proizvajalcev in ponudnikov z območja parka in katero podeljuje Svet javnega zavoda KP Goričko, je v letu 2014 prejelo 6 novih vlagateljev. Prejemniki so: Drago Škodnik iz Fikšincev za ptičje hišice – lesene gnezdilnice, Zvonko Petje za ohranitev etnološkega muzeja, Česarjevega mlina ob Ratkovskem potoku v vasi Berkovci, Kmetija pod goričkim soncem iz Martinja, katere lastnik je Uroš Küčan, za proizvodnjo domačih testenin, medu in medenih dobrot, Oljarna Dajč iz Sotine za pridelano bučno olje na tradicionalen način, Marko Koščak za pridelano konopljinno olje »Lisička« v Zeliščnem parku Kuzma in Panvita Marof d.o.o. za klet in vina pridelana na Marofu v Mačkovcih. Izdelke, kmetijske pridelke, produkte in storitve določene kakovosti in geografskega porekla bodo kupci prepoznali po zaščitnem grafičnem znaku na nalepki, obežanki ali namiznih zastavicah s pripisano št. sklepa.

19. avgusta 2014 smo vsem novim dobitnikom ob slavnostni podelitvi izročili priznanja, želimo pa jim veliko uspeha pri trženju njihovih storitev in blaga s pomočjo Kolektivne blagovne znamke »Krajinski park Goričko« tako na domačem kot tujem trgu. Pravico do uporabe blagovne znamke ima do sedaj 63 ponudnikov izdelkov in storitev.

Marina Horvat

Prejemniki kolektivne blagovne znamke KPG (foto: Kristjan Kerec)

OTVORITEV RAZSTAVE ARS VITRARIA

5. septembra smo v palaciju gradu odprli razstavo Društva steklarjev Slovenije z naslovom Ars Vitraria. Po uvodnih besedah v.d. direktorice Javnega zavoda Krajinski park Goričko Stanke Dešnik je spregovoril še predsednik društva Jože Rataj.

Razstava Ars Vitraria združuje umetnike več zvrsti. Vitrari Irme Kopač nedvomno navdušujejo z občutkom za kombinacije stekla in barv. Kristalni nakit Miriam Kosce nobene ženske ne pusti ravnodušne. V kombinaciji z vrhunskimi kreacijami Stanke Blatnik Blagotinšek pa steklo dobi novo funkcijo – postane del kreacij visoke mode. Kako se obleka in kristalni nakit zlijeta v eno kreacijo, smo na otvoritvi lahko občudovali na Tadeji Ternar, Miss Slovenije 2007, ter Tadeji Prapotnik.

Gostili smo tudi mojstra oblikovanja stekla Zvoneta Drobniča in se navduševali nad tem, kako se spretno igra z ognjem. Mlada glasbenica, harfistka Anja Kožuh, je pripravila za program otvoritve krajši glasbeni vložek, kot tudi daljši koncertni del po otvoritvi. Po koncertu smo se prepustili razvajanju ob izbranih kreacijah iz čokolade in vina. Razstava je bila na ogled do 24. oktobra.

Štefanija Fujs

Otvoritev razstave Ars Vitraria (foto: Stanka Dešnik)

9. TOUR DE RÖG IN 3. BREVET

Letošnji start kolesarskega maratona Tour de RÖG, ki je bil 6. septembra, je bil prestavljen v Monošter na Madžarskem. Na 124 km dolgi progi je pred hotelom Lipa startalo 7 kolesarjev, na 54 km dolgo turo pa se je odpravilo 50 kolesarjev, med njimi tudi družine z otroci. Slovenske barve je na tej progi zastopalo 7 kolesarjev. Kot so nam povedali na postojankah, jih slabo vreme ni motilo. Breveta, katerega start je bil izpred gradu Grad, se je letos udeležilo 15 kolesarjev. Start maratona v naslednjem letu 2015 bo spet na gradu Grad, tako kot tudi start za brevet. Dogodka bosta 5. septembra 2015.

Štefanija Fujs

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE

Letošnji Dnevi Evropske kulturne dediščine so potekali med 27. septembrom in 4. oktobrom pod naslovom Dediščina gre v šole. Na gradu Grad smo DEKD pričeli z dnevom odprtih vrat v nedeljo, 28. septembra. Obiskovalci so si tako lahko brezplačno ogledali grajske prostore in razstave. Osrednjo prireditev smo pripravili skupaj s člani Društva steklarjev Slovenije in Srednješolskim centrom Rogaška Slatina 1. oktobra. Prvič je bilo možno kupiti tudi skupno vstopnico za ogled gradu Grad in Doživljajskega parka Vulkanija.

Steklarji so na gradu predstavili različne tehnike oblikovanje stekla. Ogledali smo si lahko oblikovanje stekla na odprtem ognju, fuzijo, brušenje, graviranje ter izdelavo vitraž. Obiskovalce so mojstri navdušili z izjemnimi veščinami obvladovanja razžarjenega stekla ter dodelavo steklenih izdelkov z umetniškim pridihom. Osnovnošolcem je bila namenjena predstavitev srednješolskih programov tehnik steklar in tehnik optik. Med drugimi so učenci višjih razredov Osnovne šole Grad spoznali oba programa in različne poklice povezane s steklom. Izdelava laboratorijske steklovine, vitražnih oken, okrasnih izdelkov, modnih dodatkov ter optičnih stekel so le nekatere možnosti uporabe stekla. Steklarstvo torej ne živi le v tradicionalnih izdelkih, temveč se tehnike nenehno izpopolnjujejo in uporabljajo v sodobnih gospodarskih panogah.

Nataša Moršič

Zvonko Drobnič je učencem predstavil oblikovanje stekla na odprtem ognju (foto: S. Dešnik)

JESENSKI BAZAR

V soboto, 18. oktobra 2014, smo zaposleni v Javnem zavodu Krajinski park Goričko, organizirali 9. jesenski bazar za ponudnike iz Goričkega, za imetnike pravice do uporabe kolektivne blagovne znamke in predvsem za obiskovalce gradu, ki jeseni radi obišejo grad. Na 23 stojnicah so se predstavili rokodelci in kmetije, sirarna in pekarna. V kulturnem programu so nastopili prisrčni mladi folklorniki Osnovne šole Grad in plesalci goriških plesov ter pevci

pesmi, Kulturno umetniško društvo Šalovci, ki ravno v letošnjem letu obeležuje 40. obletnico svojega delovanja. Posebnost letošnjega bazara so bili steklarji, ki so se predstavili s steklenimi izdelki in so sovpadali z razstavo ARS Vitraria. Letos je bil z nami tudi grajski pisar Stane Osolnik iz Lukovice, popoldne pa sta nas obiskala še W. A. Mozart in spremljevalka Tanja. V okviru srečanja mikologov je bila pripravljena tudi razstava gob. 9. jesenski bazar je bil dobro obiskan, saj nam je vreme služilo, dobro pa je bilo tudi razpoloženje ponudnikov, saj so se poleg številnih domačih obiskovalcev mimo stojnic sprehodili tudi izletniki 11 avtobusov. Prihodnje leto bo jubilejni 10. jesenski bazar.

V nedeljo, 19. oktobra 2014, smo z zadnjim študijskim izletom zaključili še tridnevno 6. mednarodno srečanje mikologov in popis gliv na Goričkem. Za začetek smo pokukali na letošnji nagrajen NAJ travnik na Goričkem v 2014, ki ga v ekstenzivni rabi ohranja Marjana Fujs od Grada. Gre za srednjeevropski kseromezofilni travnik s prevladujočo pahovko, ki ga poznamo v EU pod kodo 6510 in ga varuje direktiva o varstvu habitatov. Travniki ne gnojijo, kosijo ga tradicionalno 2 do 3 krat letno (zlasti letos, ker je bilo veliko padavin) ter s senom, otavo in otavičem krmijo bike in pitance. Paše na travniku ni. So pa zato spomladi številne kukavice. Na travniku smo iskali gobe iz rodu vlažnic, ki jih še ni bilo, saj so bile temperature še malo previsoke. Sicer je prisotnost vlažnic indikator neonesnaženih tal. Gledajoč od kmetije Grad 45 proti Avstriji in gradu Kapfenstein, se nam je pogled ustavil na zaraščajočih površinah nekdanjih travnikov in njiv. Odpešali smo na opusteli travnik in našli snežno bele tratnice iz rodu vlažnic. Naslednja postaja je bila na gozdni učni poti na Tromejnik. Iskali smo vlažna rastišča in našli kar nekaj zanimivih primerkov. Mikološko srečanje, ki nam vsakokrat pomaga odkrivati pravo vlogo gob v naravi in lepoto njihovih trosnjakov ter spor ob pomoči lup in mikroskopov, organiziramo na zavodu v sodelovanju z Inštitutom za sistematiko višjih gliv Ljubljana vsaki dve leti.

Stanka Dešnik

Stane Osolnik v vlogi grajskega pisarja (foto: S. Dešnik)

FOTOGRAFIJE IN ŠANSONI

25. oktobra smo v palacijo gradu na Goričkem odprli razstavo fotografij, ki jo je pripravil Foto-video klub iz Lendave ob sodelovanju fotoklubov iz Avstrije, Madžarske in Hrvaške. Fotografije članov fotoklubov so tematsko raznolike, vse pa imajo nekaj skupnega - v vsaki je ujet trenutek fotografa, ki gleda skozi objektiv. Po pozdravnih nagovorih v. d. direktorice Stanke Dešnik, predsednika Foto video kluba Lendava Ladislava Sobočana in predsednika fotokluba Čakovec Davorja Dolenčiča, je razstavo uradno odprla novoizvoljena županja Občine Grad, Cvetka Ficko.

Večer šansonov z Jano S. Rošker (foto: S. Dešnik)

Otvoritvi razstave je sledil večer šansonov Jane Rošker z naslovom »Navzven, navznoter, k sebi«. Šansone lirične kitajske poezije, ki jih je prevedla Jana v slovenščino, nemščino in angleščino, je uglasbil Dejan Berden, ki je Jano spremljal na klavirju. Pred šansoni smo občudovali gibe Tee Sernelj v japonskem plesu Butoh. Dogodek smo zaključili v prijetnem druženju v kvadratnem salonu gradu.

Stanka Dešnik

ANDREJEVO NA GRADU

29. novembra smo god sv. Andreja praznovali tudi na gradu Grad. Sv. mašo sta darovala domači župnik Marko Magdič in pater Gabriel Recek iz Kančevca. Po končani maši je zbrane v polni viteški dvorani nagovorila v. d. direktorice zavoda Stanka Dešnik. Sodelavci Karitas Župnije Grad so za vse obiskovalce pripravili pogostitev. Na manjšem adventnem sejmu, ki je potekal na grajskem dvorišču, je bila raznolika ponudba medu, medenjakov in lecta, adventnih venčkov, prazničnih kvačkanih okraskov, tekstilnih izdelkov in izdelkov iz slame ter ptičjih krmilnic. Tako smo z enim od zadnjih letošnjih dogodkov na gradu grad od 1. decembra do 28. februarja za posame-

zne obiskovalce zaprli. Z veseljem pa tudi v zimskem času sprejemamo predhodno najavljene skupine z najmanj 10 obiskovalci.

Štefanija Fujs

Na Andrejevem sejmu na gradu (foto: S. Dešnik)

KONCERT STARE GLASBE SECONDA PRATICA

Na Turistični kmetiji Smodiš v Otovcih so v začetku decembra ustvarjali mladi glasbeniki nizozemskega ansambla za staro glasbo Seconda Pratica. Štiriletni proces, ki ga pričinja evropski projekt eemerging, bo do leta 2018 na avdicijah izbranim najobetavnejšim mladim ansamblom omogočal odlične delovne pogoje, strokovno izobraževanje, podporo in organizacijo lastnih projektov. V prvi od štirih desetdnevni rezidenc na Goričkem, sta mlade glasbenike usposabljali dve odlični, strokovno izredno suvereni in mednarodno priznani umetnici Tanja Skok in Simona Zorc Ramovš.

Ansambel je pripravil zanimiv program Nova Europa: Melodije in palimpsesti sveta v nastajanju, ki smo ga lahko poslušali na koncertu na Miklavžev večer 5. decembra na gradu Grad. Koncert je bilo možno slišati tudi v neposrednem prenosu na tretjem programu Radia Slovenija – programu ARS.

Palimpsest je stran rokopisa, ki so mu izbrisali besedilo, da bi ga lahko ponovno uporabili. Recikliranje je bilo

Koncert Seconda Pratica (foto: S. Dešnik)

ŽUPANJA IN OBČINSKI SVET OBČINE GRAD

pogosto v obdobjih, ko je bil pergament preveč dragocen, da bi ga uporabili le za eno besedilo. Na palimpsestu dve besedili in dve obdobji prebivata na isti lokaciji, ena pokriva drugo. Seconda Pratica vabi svoje občinstvo k programu, posvečenemu zapletenemu postopku širjenja in mutacije, ki je značilen za repertoar kolonialnega baroka: prekrivanje dveh resničnosti; stari svet, ki ga na novo piše nova Evropa. Nastopili so: Nuno Atalaia (traverso, kljunasta flavta, umetniško vodstvo), Asuka Sumi (violina), Sofia Pedro (sopran), Sophia Patsi (alt), Emilio Aguilar (tenor), Joao Paixao (bas), Jonatan Alvarado (tenor, baročna kitara), Julie Stalder (viola da gamba, kontrabas) in Fernando Aguado (čembalo). Ansambel je 7. decembra na odprti vaji pri Smodiševih še predstavil svoje delo v sklopu rezidence in gostil povabljenе umetnike, novinarje in ostale glasbene sladokusce iz domačih krajev.

Rezidenca umetnikov na Goričkem je podprta s sredstvi programa Evropske unije, Ustvarjalna Evropa, projekt v Sloveniji pa vodi organizator festivala stare glasbe Seviqč Brežice, Ars Ramovš zavod za umetnost.

Stanka Dešnik

ZAHVALA

Javni zavod Krajinski park Goričko je v sklopu projekta 'Upkač' izvedel številne aktivnosti z namenom ohranjanja pestrosti rastlinskega in živalskega sveta v travniških sadovnjakih. Po drugi strani pa smo s projektom želeli produkte travniških sadovnjakov narediti spet zanimive. V ta namen smo nabavili mobilno polnilno linijo, s katero smo tudi letos delali jabolčni sok, tudi pri Gradu. Tako smo v dveh dneh predelali cca. 2500 kg jabolk 17-im različnim gospodinjstvom. Hvala, saj s tem ohranjamo in predajamo naravno in kulturno dediščino našim zanamcem.

Uroš Koštric

Stiskanje soka pred gradom (foto: S. Dešnik)

CVETKA FICKO, županja

Doma sem v Radovcih. Rodila sem se 7. aprila 1963, sem poročena in mati enega sina. Po izobrazbi sem diplomirana inženirka gradbeništva. Rada vrtnarim, nabiram zelišča in uživam v naravi, ko grem z mojim psom na sprehod.

Največ pa mi v življenju pomeni družina, iskrenost, pomoč in dobra volja med ljudmi.

JANEZ FERKO, podžupan

Prihajam z Dolnjih Slavečev, kjer živim s svojo zunajzakonsko partnerko, s katero vzgajava dva sinova. Rodil sem se 29. junija 1975. Po izobrazbi sem ekonomsko-komercialni tehnik in zaposlen kot poslovodja trgovine. V prostem času se ukvarjam s čebelarstvom, sprehodi v naravi, rad pa poprimem za različna popravila v svoji domači garaži. V življenju mi največ pomeni družina, moja dva sinova in sožitje med ljudmi.

STANKO RECEK

Živim na Dolnjih Slavečih s svojo zunajzakonsko partnerko, s katero imava eno hčerko. Rojen sem bil 17. marca 1979. Po poklicu sem strojni tehnik, zaposlen v podjetju Arcont IP d.o.o. kot referent za prodajne aktivnosti. Veliko svojega prostega časa namenim gasilstvu, delu na kmetiji, izobraževanju in rekreaciji oz. sprehodom. V življenju mi največ pomeni zdravje, otroci, družina, poštenost, dobri medosebni odnosi.

MARIJAN KLEMENT

Sem poročen, oče treh hčera, živimo pri Gradu. Po poklicu sem farmacevtski tehnik in zaposlen v podjetju Galex. Svoj prosti čas namenjam rekreaciji, nogometu, gobarjenju, filateliji, rad tudi berem. V življenju mi največ pomenijo družina, domovina in vera.

PREDSTAVLJAMO VAM

LUDVIK KOČAR

Rojen sem bil 4. julija 1946 in živim pri Gradu. Sem poročen in oče dveh otrok. Po poklicu sem PTT prometnik, sedaj upokojenec. Svoj prosti čas namenjam gasilstvu in čebelarjenju. V življenju mi največ pomenijo dobri prijatelji in pomoč ljudem.

KLEMENTINA KUZMIČ

Rodila sem se 31. avgusta 1988. Živim v Motovilcih. Po izobrazbi sem magistrica ekonomskih in poslovnih ved. Trenutno iščem službo, v prostem času pa se rada rekreiram v naravi. V življenju mi največ pomeni zdravje, rada sem obdana z ljudmi, ki energijo dajejo in je ne jemljejo.

ERNEST MEŠIČ

Sem poročen, oče treh otrok in s svojo družino živim pri Gradu. Rojen sem 19. maja 1974. Zaposlen sem v podjetju Roto Pavlinjek. V prostem času se rad ukvarjam s športnimi aktivnostmi. V življenju mi največ pomeni moja družina.

BOJAN BERTALANIČ

Sem poročen, oče petih otrok iz Radovec. Rodil sem se 29. septembra 1962. Sem kmetovalec in trenutno zaposlen v Avstriji. V svojem prostem času se rad ukvarjam z lovom, športom ter kmetovanjem.

ŠTEFAN GJERGJEK

Rojen sem 17. decembra 1966. Z družino živim v Kovačevcih. Moja služba je predelovanje sadja v sokove. Svoj prosti čas namenjam gasilstvu, nogometu in drugim športnim dejavnostim. V življenju mi veliko pomeni moja družina, odnosi med ljudmi in iskrenost.

DANIJEL BERNJAK

Rojen sem 9. oktobra 1984, doma v Vidoncih, poročen in oče dveh otrok. Po izobrazbi sem ekonomski tehnik, zaposlen v Avstriji v Boxmarku kot strojni operater. Svoj prosti čas namenjam svoji družini. V življenju mi največ pomeni moja družina ter zadovoljni in srečni ljudje okrog mene.

STANISLAV KERIC

Prihajam iz Kruplivnika. Rodil sem se 5. decembra 1964. Po poklicu sem živilski tehnik. Ukvarjam se s kmetovanjem. Svoj prosti čas pa namenjam vinogradništvu, ovčereji, gobarjenju, planinarjenju, pohodništvu. Rad se udeležim športnih prireditev ter izletov po Sloveniji. V življenju mi največ pomeni optimističen pogled na življenje, povezano z odkritosrčnostjo in poštenostjo, zadovoljstvo s tistim, kar imaš ter svet brez zahrbtnosti.

MATEJ FICKO

Doma sem v Vidoncih. Rodil sem se 19. decembra 1994. Sem gimnazijski maturant, vpisan na študij agrarne ekonomike. V prostem času rad pomagam doma na kmetiji, nekaj časa pa tudi namenjam gasilstvu. V življenju mi največ pomeni iskrenost in pristi medsebojni odnosi.

Fotografije: Mihaela Žokš

LOKALNE VOLITVE 2014

V oktobru 2014 so potekale redne volitve župana in članov Občinskega sveta Občine Grad, kjer so volivci izrazili svojo voljo in izvolili predstavnike v najvišje organe odločanja lokalne skupnosti oz. občine. Volitve župana so prvič od ustanovitve občine potekale v dveh krogih. V prvem krogu je bilo 1.997 volilnih upravičencev in v drugem krogu 1.994 volilnih upravičencev. V prvem krogu je svoj glas oddalo 1.276 oziroma 63,90 % upravičencev, v drugem krogu pa 1.337 oziroma 67,05 %. Rezultat lokalnih volitev 2014 je bil naslednji:

REZULTATI VOLITEV ŽUPANA

PRVI KROG VOLITEV (5. 10. 2014)

Branko NOVAK	135 glasov (10,65 %)
Cvetka FICKO	517 glasov (40,77 %)
Tatjana MELIN	57 glasov (4,50 %)
Silvo ŠARKANJ	559 glasov (44,09 %)

V drugi krog sta se uvrstila:

Silvo ŠARKANJ	559 glasov (44,09 %)
Cvetka FICKO	517 glasov (40,77 %)

DRUGI KROG VOLITEV (19. 10. 2014)

Silvo ŠARKANJ	637 glasov (47,72 %)
Cvetka FICKO	698 glasov (52,28 %)

Za županjo je bila izvoljena:

Cvetka FICKO, 7. 4. 1963, stanujoča Radovci 25a, 9264 Grad, po poklicu dipl. inž. grad.

REZULTATI VOLITEV V OBČINSKI SVET OBČINE GRAD

Volilna enota – GRAD

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Marijan KLEMENT	212 glasov ali 22,25 %
Bojan JUD	81 glasov ali 8,50 %
Lidija RAJSAR FERENČEK	34 glasov ali 3,57 %
Ludvik KOČAR	119 glasov ali 12,49 %
Anica KRPIČ	103 glasov ali 10,81 %
Ernest MEŠIČ	110 glasov ali 11,54 %
Janez SLAMAR	102 glasov ali 10,70 %
Branko NOVAK	97 glasov ali 10,18 %
Alojz ŠINKO	95 glasov ali 9,97 %

Izvoljeni so bili:

Marijan KLEMENT, Grad 172b
Ludvik KOČAR, Grad 33
Ernest MEŠIČ, Grad 172d

Volilna enota – DOLJNI SLAVEČI

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Zlata SEVER	13 glasov ali 3,17 %
Stanko RECEK	192 glasov ali 46,83 %
Andrej VRTIČ	93 glasov ali 22,68 %
Janez FERKO	112 glasov ali 27,32 %

Izvoljena sta bila:

Stanko RECEK, Dolnji Slaveči 48
Janez FERKO, Dolnji Slaveči 54a

Volilna enota – VIDONCI

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Ana HAJDIČ	20 glasov ali 5,24 %
Mihael HUBER	41 glasov ali 10,73 %
Branimir KOKOL	30 glasov ali 7,85 %
Matej FICKO	93 glasov ali 24,35 %
Danijel BERNJAK	125 glasov ali 32,72 %
Janez KEREK	73 glasov ali 19,11 %

Izvoljena sta bila:

Danijel BERNJAK, Vidonci 81a
Matej FICKO, Vidonci 100

Volilna enota – KOVAČEVCI

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Štefan GJERGJEK	42 glasov ali 100 %

Izvoljen je bil: Štefan GJERGJEK, Kovačevci 28

Volilna enota – KRUPLIVNIK

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Stanislav KEREK	94 glasov ali 100 %

Izvoljen je bil: Stanislav KEREK, Kruplivnik 82

Volilna enota - MOTOVILCI

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Klementina KUZMIČ	136 glasov ali 100 %

Izvoljena je bila: Klementina KUZMIČ, Motovilci 11

Volilna enota - RADOVCI

Posamezni kandidati so dobili naslednje število glasov:

Bojan BERTALANIČ	98 glasov ali 100 %

Izvoljen je bil: Bojan BERTALANIČ, Radovci 19

Novoizvoljeni občinski svet z županjo (foto: Mihaela Žokš)

GROFICA DO KONCA SVOJEGA ŽIVLJENJA

150 let rojstva »gračke kontese« Ernestine Batthyány (1864–1951)

Letošnje leto je bogato v številkah časovnega traku, saj obeležujemo več prelomnih dogodkov, ki potrjujejo obstoj nas in naših prednikov na tukajšnjih tleh. Zato je prav, da se tega zavedamo in smo na to ponosni. Glavna prelomnica se nanaša na »800 let od prve omembe našega gradu« iz leta 1214 (Castrum Lyndua), na katerem je skozi zgodovino vladalo več grofovskih rodbin. Ravno v tej povezavi se ena izmed okroglih obletnic nanaša na zadnjo grofično našega gradu, ki je kot poslednja grofovala svojim podložnikom – gre za grofico Ernestino Batthyány, v našem kraju bolj poznano kot »gračko konteso«. Letos mineva namreč okroglih 150 let od njenega rojstva. Zakaj je dobila vzdevek »kontesa«, kdo sploh je bila in kaj jo je privedlo, da je pristala na pokopališču na Krajni?

Družina Batthyány, iz katere je izvirala »gračka kontesa«, je v Prekmurju igrala pomembno zemljiško gospodo. V naše kraje je prodirala iz takratne Madžarske, natančneje iz Zala-Szent-Gróta (severozahodno od Blatnega jezera). Tamkajšnjo posest je družina

»Gračka kontesa« v mladosti med branjem knjige

kupila že leta 1654, njihov utemeljitelj pa je bil grof Sigmund Batthyány, ki je izviral iz mlajše grofovske rodbine. Njegov sin, prav tako Sigmund Batthyány (veja Sigmundov ali Schlainingov), se je poročil z Johanno Erdödy. V Zala-Szent-Grótu se jima je med leti 1854 in 1875 rodilo vsega skupaj osem otrok: Stephan, Sigmund, Theodor, Ernestina, Justina, Vilmos (Wilhelm), Béla (Adalbert) in Thomas. Kmalu po rojstvu zadnjega otroka Thomasa se je grofica Johanna Erdödy ločila od svojega moža in se poročila z grofom Theodorjem Széchényijem (1837–1912), ki je takrat živel na gradu Felsőlendva (slovensko: Gornja Lendava). Grofica Johanna se je skupaj z mlajšimi otroki: Ernestino, Justino, Vilmosom, Belo in Thomasom preselila v Felsőlendvo, medtem ko so starejši otroci (med njimi tudi Sigmund) ostali v Zala-Szent-Grótu. V drugem zakonu pa se ji je rodil sin Thomas Széchény, ki je bil predviden za dediča gradu Felsőlendva. Tako je Ernestina skupaj s sestro in s tremi brati prišla na grad Felsőlendva, kjer si je njena mati ustvarila novo družino. A vojni časi niso prizanášali moškemu potomstvu družine, zato so dekleta ostala skoraj sama. Ernestin brat grof Béla (Adalbert) Batthyány (1871–1945), ki je prav tako po ločitvi matere Johanne prišel z njo v Felsőlendvo na grad grofa Theodorja Széchényija, se je kasneje preselil nazaj na Madžarsko v bližino svojega rojstnega kraja Zala-Szent-Grót v Zalaegerszeg. Njegov polbrat Theodor Széchény, ki je bil predviden kot dedič zemljišča Grad in gradu, pa je prav tako kot njegov polbrat Thomas Batthyány (1875–1915) padel v prvi svetovni vojni. Tako je med živimi ostal le še Vilmos Batthyány (1870–1923), ki pa naj bi po pisnih virih odšel v Güssing (madžarsko Némétújvár), saj je navedeno, da je tam tudi umrl.

Tako je grof Béla Batthyány po smrti očima grofa Theodorja Széchénya (1837–1912) in matere Jonanne podedoval skoraj vse posesti in je bil leta 1919 zabeležen kot edini lastnik gradu in posesti Gornja Lendava (prej: Felsőlendva). Še dalje pa je stanoval v Zalaegerszegu na Madžarskem, kjer je leta 1945 tudi umrl.

Domnevno razpelo s križem izven vasi Sieldorf/Žetinci (foto: N. Gumilar)

A ker je bil preminuli grof Széchény za časa svojega življenja že od leta 1880 tudi lastnik dvorca Meierhof v Polánczu (slovensko: Polanci), ki je mejil neposredno na Kutschenitzo (slovensko: Kučnica) in je ležal nasproti štajerskemu mejnemu mestu Dedenitz pri Radkersburgu, so kot solastnico Maierhofa v Polánczu (imenovan tudi Polánczmajor) imenovali

tudi Ernestinino mater, grofico Johanno. K temu posestvu (Meierhof) Poláncz v področju takratne občine Szakócz (od 1898 imenovane Szécsényfa; slovensko Skakovci) je tisti čas sodila tudi gosposka csárda (gostišče). In prav na tem ozemlju je bilo do začetka prve svetovne vojne tudi vojaško vadišče za huzarje, ki so bili nameščeni v vojašnici v Radkersburgu.

Po smrti grofa Széchényija (1912) in žene grofice Johanne, ko je torej edini lastnik gradu in posesti Gornja Lendava postal grof Béla, pa sta neporočeni sestri Ernestina in Justina Batthyány podedovali posestvo Poláncz in so ju leta 1917 zapisali kot lastnici posestva tudi v zemljiško knjigo. Na tem posestvu sta nato tudi stanovali.

Na cesti iz Radkersburga v Mursko Soboto je malce pred mejno vasjo Sieldorf ob glavni cesti mogoče videti navadni martel (križ) z Marijino sliko. Po pripovedih naj bi na tem mestu imela na začetku 20-ega stoletja madžarska grofica Batthyány iz Polanec nesrečo s podivjanimi konji, ki pa jo je nepoškodovana preživela. Nato je darovala (Ernestina ali Justina Batthyány) križec za to mesto.

Justina Batthyány je umrla leta 1923 v Gornji Lendavi, njena sestra Ernestina pa je nato ostala edina lastnica zemljišča v Polancih in tudi veleposestnica okraja Skakovci.

V začetku leta 1930 je tudi njo prizadela jugoslovanska agrarna reforma. Po koncu 2. svetovne vojne je morala »kontesa Batthyány« svoje, neposredno za mejno reko Kučnica ležeče posestvo Polanci, zapustiti. Po tej agrarni reformi ji je preostalo le še 10 hektarjev zemljišč.

S svojim nekdanjim upraviteljem se je preselila na Krajno. Posestvo je bilo nato zrvneno z zemljo, saj jugoslovanske oblasti niso dopuščale, da bi v bližini meje stala kaka stavba. Podrli so tudi most preko Kučnice do Dedoncev.

Ernestina Batthyány je umrla leta 1951, stara skoraj 87 let, zaradi starosti na Krajni in je bila na tamkajšnjem pokopališču tudi pokopana. Leta 1930 je jugoslovanska agrarna reforma namreč prizadela tudi posesti Béle Batthyányja, kar ni izvezalo niti posesti v Gornji Lendavi, Kruplivniku, Pertoči, Radovcih, Dolnji Slaveči, Vidoncih in Večeslavcih. Leto za tem je grof zato prodal grad v Gornji Lendavi ter vse k njemu pripadajoče posesti industrialcu Gezi Hartnerju iz Murske Sobote.

Starejši domačini, ki so grofico Ernestino osebno poznali, se je najbolj spominjajo po njenem vzdevku »kontesa«. Če pogledamo v etimologijo besede, to ne pomeni nič drugega kot »grofica«. Beseda namreč izhaja iz ang. izraza »count«, ki pa izvira iz francoščine *comte* in ima izvor v latinščini *comes- comitem-* s pomenom *spremljati*, in kasneje *spremljevalec cesarja, delegat cesarja*. A kot pravijo pod tančico skrivnosti starejši domačini, »gračka kontesa« za časa svojega bivanja pri Gradu (takrat v Gornji Lendavi) ni imela kaj dobrega. Čeprav je bila deležna razkošja in imetja svojih prednikov, je veliko tegobe doživljala na račun svojega zunanjega videza. Tako kot njena sestra Justina (skupaj s starši naj bi bila pokopana v Kripti, ki so jo nato izropali), si tudi ona zaradi svoje ne preveč obetavne zunanje lepote ni uspela poiska-

Tudi v starosti je »kontesa« izgledala kot »prava grofica«

ti svojega življenjskega sopotnika. Prav gotovo pa so takrat še veljala pravila poročanja »modrih« med seboj. Lahko bi rekli, da je »gračko konteso« prej »povozil čas«, neslute pa jo je doletelo tudi *politično raznarodovanje*. Prav zaradi slednjega se je morala grofica Ernestina že kot zrela gospa odpovedati vsemu razkošju in se peš odpraviti proti »Ravenskemu« na edino posestvo v dvorec Meierhof v Polánczu. A kot je bilo zapisano, so tudi tega zrvnali z zemljo.

Po pripovedovanju domačinke, ki se je nekoč imela možnost srečati s »konteso«, je bitka okrog agrarne reforme grofico Ernestino zelo prizadela. Nekoč sta se ženi srečali na cesti proti Krajni, in ker druga drugo nista poznali, je med njima stekel vsakdanji pogovor. Šele ko je »kontesa« počepnila in sogovornici odkrila: »Prej sem bila grofica, zdaj na stara leta pa mi ni ostalo drugega kot čonteni stol!«, jo je domačinka prepoznala.

S pojmom »čonteni stol« je grofica mislila namreč na svoja gola kolena, ki so ji po odvzemu vsega imetja služila kot lastna miza. Kaj hujšega bi lahko takega človeka na stara leta sploh še doletelo?

»Poljanska grofična«, kot so jo kasneje poimenovali, se je tako po vojni in po odvzemu še drugega doma bila prisiljena zateči k dobrim rokam domačinov s Krajne. Ko je bilo njeno premoženje nacionalizirano, je zadnja leta svojega življenja preživela pri družini Ficko na Krajni. Ta je po njeni smrti v zameno za oskrbo dobila vsega skupaj 5 hektarjev zemlje od skupnih 200 hektarjev. Tako je »gračka kontesa« na stara leta ostala brez doma, brez denarja in brez družine. A kot pravijo domačini na Krajni, je tudi v starosti izgledala še vedno urejena, nališpana in »poštimana« kot prava grofica do konca svojega življenja. Zato je še danes na Krajni ostal frazem, da če se katera ženska v vasi čudno nališpa, izgleda kot »poljanska grofica«.

Zadnje počivališče »gračke kontese« na Krajni (foto: N. Gumilar)

Po spomnih starejših domačinov naj bi bili zadnji »grački grofje« zelo dobri in milostni vladarji. Zato gotovo ne gre dvomiti, da taka ni bila tudi »grofica Ernestina«. Naj ji bo miren spanec v »ravenski zemlji«, ki ji je v primežu okoliščin nudila uteho na njene stare, težke dni. »Gračka kontesa« je, ne glede na svoj neslaven položaj, svoje ime opravičevala do konca svojega življenja: kot prava poslednja grofica v naših krajih!

Nino Gumilar

Viri in literatura besedila in fotografij:

- Franz Josef Shober, 2004-05: Batthyány – zemljiški posestnik v Prekmurju, Pregled nekdanje štajersko-madžarske meje. Signal – letni zbornik Pavlove hiše 2004/05. 94–106.
- Timotej Milanov, 2012. Krajna Vas velikih rojakov, ki danes živi za mali nogomet. Vestnik, LXIV, 9, str. 13.
- Grof. (b. d.). Pridobljeno iz <http://sl.wikipedia.org/wiki/Grof>
- Pričevanja domačinov

VESELI DOGODKI

Božič je praznik, ki ga preživimo v krogu družine, pa naj bo velika ali majhna. Vsaka družina se rada ob tem prazniku zbere ob družinski mizi ali okrog božičnega drevesa, še posebej, če so pod njim božična darila. A najlepše darilo je novo življenje, majhno bitje, ki razveseli svoje starše in vse ostale člane družine. In to najlepše darilo ob letošnjem božiču je prejelo v naši občini kar precej staršev.

V naši občini se je v letu 2014 rodilo 17 otrok, 6 deklic in 11 fantkov. Rodili so se Nian, Nik, Lara, Nik, Danijel, Gal, Viktorija, Petra, Alexander, Zoja, Aljan, Ula, Jan, Mark, Vito, Pia in Aljaž. Vsem otrokom želimo lep in miren Božič, kup otroškega veselja in daril pod božično jelko ter veliko ljubezni v krogu svoje družine.

Predstavlja pa se vam tudi pet parov, ki so se letos poročili in vsaj eden prihaja iz naše občine. Vsem parom želimo na njihovi skupni poti veliko ljubezni, spoštovanja in medsebojnega razumevanja.

Danijela Krpič

Romana, Sašo in Tim

ROMANA IN SAŠO

Najina ljubezen je dozorela in se močno vnela, pa sva si zaželela, da se bova v zakonski obroč ujela. 21. junija 2014 sva se poročila Romana Sukič z Dolnjih Slavečev in Sašo Kornhauser iz Topolovec. Tako sva si priči najela, nevestina priča je bila Mihaela Paulec in ženinova priča Andrej Kornhauser. Najini svatbici Alenka in Brigita z družbanoma Urošom in Renatojem pa sta plesali in naju v lepo poročno dvorano odpeljali. Najmlajši družban pa je bil še najin sin Tim. Poročna slovesnost se je začela pri ženinu doma, nadaljevali smo s civilnim obredom v poročni dvorani na gradu Grad, pred Bogom pa sva si najino ljubezen in zvestobo obljubila v cerkvi sv. Jožefa na Cankovi. Ob prihodu iz cerkve naju je zasulo polno riževih zrnc ter iskrenih izrečenih želja najinih svatov. Poročno slavlje smo do zgodnjega jutra nadaljevali v gostilni Mencigar na Krajni, kjer je muzika živahno igrala in gostija se je lepo končala. Vsem za vse iskrena hvala!

Romana in Sašo

Manuela in Miran

MANUELA IN MIRAN

V življenju je težko najti partnerja, s katerim lahko deliš svoje najgloblje skrivnosti in mu popolnoma zaupaš. In ko se zgodi srečni trenutek spoznanja in odločitve, da nekomu obljubiš predanost srca do konca življenja, je sreča popolna.

28. junija 2014 je bil najin dan, saj sva si izmenjala poročna prstana Miran Moršič iz Dolnjih Slavečev in Manuela Vljaj iz Vadarcev. Večno zvestobo in ljubezen sva si pred pričami in Bogom obljubila na gradu Grad na Goričkem in v Evangeličanski cerkvi v Bodoncih. Poročno slavlje smo nadaljevali ob zvokih glasbene skupine Nova Legija v hotelu Diana v Murski Soboti. Po prečudovitem in nepozabnem dnevu ter noči, prežeta z nepopisljivimi občutki sreče, sva se vrnila na Dolnje Slaveče, kjer sva si ustvarila skupen dom. Čez tri mesece, 28. 9. 2014, se je najina ljubezenska pravljica spremenila v družinsko, saj sva postala starša najinemu sončku Marku.

Manuela in Miran

Nataša, Darko in Timotej

NATAŠA IN DARKO

»Dovolj dolgo na koruzi sva živela, zato sva se odločila, da se bova 13. septembra 2014 poročila!«

Tako sva Nataša Ferko iz Vidoncev in Darko Krpič iz Sodišincev povabila vse, ki so nama pri srcu, na najin posebni dan. Po deževnem dopoldnevu je tik pred zdajci posijalo sonce in nas spremljalo do večera. Civilni obred je potekal na gradu Grad, »da« pred Bogom pa sva izrekla v domači cerkvi Marije Vnebovzete, kjer so poročno mašo popestrili prelepi glasovi deklet Lyndwa. Nato smo se odpravili proti Krajni do Gostilne Mencigar, kjer smo se neutrudno zabavali do jutranjih ur s skupino Metulj. Celotno dogajanje je potrpežljivo in pridno spremljal sin Timotej, ki z veseljem v očeh še danes pove, da se mama zdaj piše Krpič. Priča neveste je bila Ferko Vilma, ženinova pa Majer Marjan. Poročni dan je bil sanjski, čemur so prispevali najini čudoviti prijatelji in priči, katerim gre zahvala, da je vse potekalo popolno. Brez vas nebi bilo tako, kot je bilo!

Nataša in Darko

Mateja, Silvo in Ela

MATEJA IN SILVO

Ljubezen ne poganja sveta, vendar je tisto, zaradi česar se vožnja izplača! (Franklin P. Jones)

September je poseben mesec v letu. Je čas, ko se postopoma obarvajo drevesa s stotinami odtenki rumene, oranžne in rdeče barve. Je čas, ko veliko naše moči in časa zahteva pospravljanje poljskih pridelkov. In je čas, ko sva se po trinajstih letih »koruzništva« poročila Mateja Recek iz Večeslavcev in Silvo Wolf z Dolnjih Slavečev. K tej pomembni odločitvi je pripomogla tudi najina princeska Ela, katera naju je s svojim prihodom na svet zelo razveselila ter nama še dodatno pokazala pomen in moč družine.

20. september 2014 – sončna septembrska sobota ter najin poročni dan, dan poln veselja, sreče, pričakovanj in čustev. Poročna slovesnost se je začela na gradu Grad, kjer je zvok klavirja oznanil najin prihod v prelepo poročno dvorano. Pred Bogom pa sva si najino ljubezen in zvestobo obljubila v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu. Po končanem slavlju nas je pot vodila v Večeslavce, kjer smo si ustvarili dom, naš skupni dom.

Mateja in Silvo

Katrin, Nino in Leo

KATRIN IN NINO

Bil je vroč in s soncem obsijan dan, 19. julij 2014, ko sva se poročila Katrin Grah iz Vidoncev in Nino Gorenji iz Stanjevcev. S svojo otroško razigranostjo in smehom naju je spremljal sinček Leo. Obred civilne poroke je bil v kulturnem domu v Stanjevcih, zatem pa smo se odpravili v evangeličansko cerkev v Gornjih Petrovcih, kjer sva si pred Bogom in pričami obljubila večno ljubezen in zvestobo po ekumenskem obredu. Nevestina poročna priča je bila Manuela Grah, ženinova pa Goran Gorenji. Ta dan je bil poseben tudi za najinega Lea, saj je prejel zakrament Svetega krsta. Po končanem obredu smo slavlje nadaljevali v gostilni Verban v Tropovcih do zgodnjih jutranjih ur. Zatem nas je pot vodila v Stanjevce v naše skupni dom.

Katrin in Nino

IN MEMORIAM

Misli in zahvala ob slovesu od duhovnika Ludvika Jošarja

Ludvik Jošar

Evangelikičanski duhovnik Ludvik Jošar se je rodil 21. 8. 1931 v Gornjih Petrovcih, v družini Štefana in Franciške, roj. Zakoč. Zakrament Svetega krsta je prejel 24. 8. 1931 v Evangelikičanski cerkvi v Gornjih Petrovcih, kjer ga je krstil duhovnik Štefan Godina. Osnovno šolo je obiskoval v Gornjih Petrovcih in nato šolanje nadaljeval na nižji in višji gimnaziji v Murski Soboti. Konfirmiran je bil 14. 5. 1944 v Murski Soboti. Konfirmiral ga je kaplan Jožef Baráth, ki je po njegovem pripovedovanju nanj naredil močan vtis. Morda se je (tudi) ob njem navdušil za študij teologije.

V zimskem semestru 1951 in letnem semestru 1952 je bil kot redni študent vpisan na rimokatoliški teološki fakulteti v Ljubljani. Zaradi služenja obveznega vojaškega roka v makedonskem Resanu (1952 - 1953) je študij teologije prekinil. S študijem je nato nadaljeval na evangelikičanskih teoloških fakultetah v Erlangenu, Heidelbergu in Hamburgu ter na Evangelikičanski teološki fakulteti na Dunaju. Po zaključku študija je leta 1958 opravil diplomski izpit, 10. 11. 1959 pa je pred komisijo evangelikičanske cerkve opravil tudi duhovniški izpit. Za duhovnika je bil ordiniran 31. oktobra 1959 v Murski Soboti.

Ludvik Jošar je pričel opravljati duhovniško službo kot lendavski kaplan. V Lendavi je ostal med 1. 9. in 31. 12. 1959. V tem času je bil tudi administrator mariborske in ljubljanske cerkvene občine. Po predhodni izvolitvi s strani cerkvene občine je s 1. 1. 1960 nastopil službo duhovnika v Bodoncih. Začetek poti v Bodoncih pa je zaznamovala prisilna odsotnost, ki je trajala do leta 1962.

9. maja 1959 je sklenil zakonsko zvezo z učiteljico Klaro, roj. Beer, in skupaj sta si ustvarila svoj dom. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, hčerka Edith in sin Benjamin, leta 1992 pa ga je razveselilo

še rojstvo vnukinje Vite. Jošar je bil duhovnik v Bodoncih vse do upokojitve, do 18. 12. 2005. Po upokojitvi je skupaj s soprogo Klaro živel v Bodoncih mirno življenje.

Ludvik Jošar je bil opazen in prepoznaven mislec in teolog, ki je s svojo pronicljivo in kritično mislijo vrsto let bogatil slovensko protestantsko in širšo teološko miselnost. Poznan je bil predvsem kot »drugačen« pridigar na prižnicah v Lendavi, Mariboru, Ljubljani, Bodoncih, Poznanovcih, Lemerju, Pečarovcih, Gornjih Slavecih in drugod ter tudi kot ploden pisec, ki je bil med leti 1971 in 2002 (31 let) urednik Evangelikičanskega lista, mesečnika Evangelikičanske cerkve v Republiki Sloveniji. Njegove misli ostajajo še v Evangelikičanskem koledarju, letnem glasilu evangelikičanske cerkve in učbeniku »Verstva in etika« za osnovne šole.

Njegove daljše in krajše razprave ter razglabljanja, z večinoma eklezioološko tematiko, se nahajajo v ekumenskih in drugih zbornikih ter publikacijah, in to v domovini in tujini. V tujini ostaja poznan kot sodelavec pri Svetovni luteranski zvezi, s sedežem v Ženevi, in sodelavec pri nastajanju »Leuenberške konkordije« iz leta 1973, dokumenta, ki je še bolj zbližal kristjane iz evangelikičanske in kalvinske veroizpovedne tradicije. Ob tem ostajajo zabeležena še nešteta predavanja na sejah različnih cerkvenih teles, pa ob različnih jubilejih in ostalih priložnostih, iz katerih veje duh razmišljujočega pripravljanja »poti Gospodu« in klicanja k miru, slogi, strpnosti, sožitju – k odgovornemu življenju. Po boju z boleznijo se je njegovo življenje izteklo v večnost v sredo, 19. 11. 2014, ob 7.30 v Splošni bolnišnici Murska Sobotna.

Sadovi Jošarjevega več kot petdesetletnega požrtvovalnega duhovnega dela ostajajo v bodonski cerkveni občini, širši cerkveni skupnosti, in to na literarnem in kulturnem polju. Predvsem izraziti pa ostajajo na poteh vseh nas, ki smo bili z njim povezani. Mnoge naše poti, tako posameznikov kot skupnosti, so s pomočjo njegovih udejanjenih odgovornih in pronicljivih misli bolj ravne in mnogo prijetnejše kot jih je prejel in našel on sam. Za vse skozi leta od njega prejeta ostajamo globoko hvaležni in spoštljivo priklonjeni.

Simon Sever, duhovnik

DELO OZVVS MURSKA SOBOTA

Leto 2014 počasi polzi h koncu, istočasno pa se oddaljujejo dogodki, ki so pred 23-timi leti prelomno vplivali na osamosvojitve Republike Slovenije. Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo (OZVVS) Murska Sobota ohranja spomin na domoljubje in enotnost državljanov in državljanov v času osamosvojitvene vojne, spomin na čas, ko je bila Slovenija prvič brez prisotnosti tuje vojaške sile na svojem ozemlju in na čas, ko smo dosegli tudi mednarodno priznanje.

Ob zaključku leta smo zabeležili pregled aktivnosti v letu 2014, istočasno pa se zahvaljujemo vsem članom OZVVS Murska Sobota za njihovo delo in prosti čas, ki ga namenjajo naši organizaciji.

Naše združenje je letos obeležilo 15 let delovanja. Ob tej svečani priložnosti smo 15. marca sklicali letni zbor veteranov, na katerem smo poleg analize za minulo leto in postavljanja novih ciljev podelili tudi zahvalne listine in plakete. Zaslužni člani so prejeli bronasto plaketo OZVVS za pomoč in požrtvovalno delo v OZVVS, prav tako so bile podeljene zahvalne plakete. Prisotni so bili predstavniki iz madžarskega BEOSZ Székesfehérvár in Szombathéja, s katerimi smo podpisali listino o sodelovanju na mednarodnem področju.

5. aprila je bil v Kulturni dvorani Sevnica organiziran glavni zbor Zveze veteranov vojne za Slovenijo, kjer so podelili najvišja priznanja članom zveze. Med prejemniki sta bila tudi naša člana. Zlato plaketo ZVVS je prejel Bogdan Micevski, red I. stopnje pa Ludvik Jonaš. V počastitev Dneva veteranov, 15. maja, smo se člani nekaterih OZZVS Pomurje udeležili 6. krvodajalske akcije v Rakičanu. 28. maja sta OZVVS Murska Sobota in Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota organizirali zbiralno akcijo za pomoč prizadetim v poplavah v Srbiji in Bosni in Hercegovini.

Predsednik OZVVS generalmajor Ladislav Lipič je 16. julija postal častni občan Mestne občine Murska Sobota. Častni naziv si je prislužil s svojim delom v času osamosvajanja in kasneje kot slovenski veleposlanik v Budimpešti. 17. avgusta smo Prekmurci praznovali 95 let od priključitve k matični državi, državne proslave v Beltincih smo se ude-

Pohodi so priljubljena dejavnost veteranov
(foto: arhiv OZVVS M. Sobota)

ležili tudi člani OZZVS Murska Sobota. 23. avgusta smo v Šalovcih organizirali 12. srečanje veteranov OZVVS Murska Sobota. 6. septembra se je naša ekipa s praporščakoma v Vojašnici generala Maistra v Mariboru udeležila usposabljanja, ki ga je organizirala Zveza veteranov. 20. septembra smo veterani obiskali Gorenjsko. 19. oktobra smo se udeležili slovesnosti v počastitev 70 let spomina na padle borce NOB. 24. oktobra smo se v Murski Soboti udeležili posveta z naslovom Vloga TO Pomurja v procesu osamosvajanja, ki ga je organiziral Pokrajinski odbor Pomurja. 30. oktobra smo s prižiganjem sveč ob spominskih obeležjih počastili spomin na preminule. 5. novembra so se predstavniki združenja udeležili slovesnosti od dnevu Rodovskega bataljona 72. brigade slovenske vojske, ki jo je organizirala Vojašnica Murska Sobota. Poleg navedenih aktivnosti je naša organizacija sodelovala še v približno sto dejavnostih.

Na koncu želim vsem veterankam, veteranom in vsem občanom srečno, zdravo in predvsem varno novo leto 2015.

Bogdan Micevski,
podpredsednik OZVVS M. Sobota

PROJEKT BIO EXPERIENCE

Projekt Bio Experience – Spodbujanje trajnostnega razvoja podeželja z novo turistično ponudbo integralnega produkta »Bio doživetje« je čezmejni projekt Slovenije in Madžarske, ki je nastal kot produkt sodelovanja med 5-imi projektnimi partnerji z obeh strani meje. Namen projekta Bio Experience je okrepiti razvoj ekoloških proizvodov, jih vključiti v turistično ponudbo obmejnega območja ter s tem spodbujati trajnostni razvoj podeželja.

Projekt se izvaja na čezmejnem projektnem območju, ki zajema Pomurje in Podravje na slovenski strani ter županiji Vas in Zala na madžarski strani. Projektni partnerji pa so Razvojna agencija Sinergija, Center za zdravje in razvoj Murska Sobota, Ekološki center Svit Pomurje, Celodin Zalai Alapítvány in Natúrpark.

Projekt je usmerjen k trajnemu zagotavljanju turistične ponudbe in regionalnega razvoja. Ima tudi socialni značaj, saj smo v projekt vključili deprivilegirane ciljne skupine (prebivalci na podeželju, mladi, društva) ter temu prilagodili vsebine in način izvajanja. Od septembra 2011 do decembra 2014, smo na obeh straneh meje izvedli številne aktivnosti:

- preko 700 ur različnih usposabljanj o ekološki pridelavi in predelavi,
- 56 delavnic za različne ciljne skupine,
- vzpostavili čezmejno turistično pot »Bio doživetje«,
- oblikovali 13 novih bio turističnih paketov,
- posneli 30 TV kuharskih oddaj v obeh jezikih,
- izdali e-kuharsko knjigo na DVD-ju,

- pripravili tržno strategijo,
- izvedli 3 bilateralne posvete,
- oblikovali pilotne pakete bio prehrane,
- vzpostavili spletno stran www.bioexperience.eu,
- izvajali promocijo projekta.

V okviru projekta smo vzpostavili dva Bio učna centra. Bio učni center na slovenski strani se nahaja v Renkovcih, kjer je učilnica, skladišče in demonstracijska kuhinja. V kraju Szalapa na Madžarskem pa je vzpostavljen analitični bio laboratorij.

Rezultati projekta se bodo odražali v povečanju števila ekoloških kmetovalcev in gostinskih ponudnikov ekološke hrane, večji turistični ponudbi s produktom »Bio doživetje«, v večji ozaveščenosti ljudi o zdravi prehrani ter povečanju števila vrtcev in šol s programom ekološke hrane.

Nataša Sever,
strokovna sodelavka RA Sinergija

Predstavitev ekološko pridelanih izdelkov

Projekt delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, Operativni program čezmejnega sodelovanja Slovenija – Madžarska 2007–2013 v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja. Celotna vrednost projekta je 1.217.919,03 EUR, od katerih je ESRR sredstev 983.469,57 EUR, ostali del pa sta nacionalni ter lastni prispevek.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

POLICIJA SVETUJE

VARNO SKOZI KURILNO SEZONO

Policija vsako leto med ogrevalno sezono obravnava nekaj primerov zastrupitve z ogljikovim monoksidom (CO) in dimniške požare.

Bodimo pozorni na požarno varnost in na nevarnost zastrupitve z ogljikovim monoksidom. Pri obeh nevarnostih je ključnega pomena pravilna vgradnja in pravilno vzdrževanje kurilnih naprav.

V primeru zaznave požara ali zastrupitve s CO nemudoma pokličite 112 ali 113.

PEŠCI, KOT NAJŠIBKEJŠKI UDELEŽENCI V CESTNEM PROMETU!

Pešci so ena izmed najbolj ogroženih skupin udeležencev v prometu, saj spadajo med šibkejšo udeležence. Za varnost pešcev lahko storimo naslednje: pešci, poskrbite, da boste v prometu vidni, upoštevajte prometne predpise, hodite po pločnikih (če obstajajo).

Vozniki motornih vozil bodo za varnost pešcev naredili največ, če bodo upoštevali, da so na cestah tudi pešci!

VARNOST V PROMETU V ČASU ZIMSKIH RAZMER

- hitrost vozila zmanjšajmo in jo prilagodimo razmeram ter stanju vozišča,
- povečajmo varnostno razdaljo med našim vozilom in vozilom pred nami,
- ne spreminjajmo smeri vožnje sunkovito, enako velja za sunkovito speljevanje,
- vozimo čim bolj enakomerno,
- posebej bodimo pozorni na izpostavljene dele ceste, kjer se pogosteje pojavlja poledica,
- med vožnjo bodimo zbrani, predvsem pa strpni do drugih udeležencev v prometu...

Več o opozorilih policije si preberite na www.obcina-grad.si ali na strani PP Gornji Petrovci.

PP Gornji Petrovci

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI GRAD V LETU 2015

DATUM IN KRAJ	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	INFORMACIJE
5. januar Grad, kulturna dvorana	VSE ZA LJUBEZEN	OŠ Grad	OŠ Grad, Marija Štesl, 031/796-339 marija.stesl@gmail.com
25. januar Grad, župnijska cerkev	EKUMENSKO MOLITVENO SREČANJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
6. februar Grad, kulturna dvorana	ŽIVLJENJE GORIČANCEV NEKOČ	OŠ Grad	OŠ Grad, Marija Štesl, 031/796-339 marija.stesl@gmail.com
14. februar Dol. Slaveči, gasilski dom	MAŠKARADA	PGD Dolnji Slaveči	Mateja Knap, 031/753-351 teja.knap@gmail.com
21. februar Grad, osnovna šola	9. OBČINSKO TEKMOVANJE V NAMIZNEM TENISU	OŠ Grad	OŠ Grad, Viktor Navotnik, 031/308-532 tajnistvo@o-grad.ms.mss.edus.si
2. marec Grad, grajski prostori	OTVORITEV RAZSTAVE »20 LET LIKOVNE KOLONIJE PRIMOŽ TRUBAR«	JZ KP Goričko	JZ KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info , www.park-goricko.org
28. marec Grad, grajski prostori	VELIKONOČNE DELAVNICE	JZ KP Goričko	JZ KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info , www.park-goricko.org
28. marec Grad, grajski prostori	POHOD TRIDEŽELNEGA PARKA GORIČKO – RAAB - ORSÉG	JZ KP Goričko	JZ KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info , www.park-goricko.org
6. april Grad, župnijska cerkev	SREČANJE ZAKONCEV JUBILANTOV	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/

12. april Kruplivnik, gasilski dom	POHOD PO KRUPLIVNIKU	DŽD Kruplivnik	Zlata Farič, 031/683-931
26. april Motovilci, gasilski dom	14. POHOD PO MOTOVILCIH	Peški DRS Motovilci	Majda Sukič, 041/357-284
1. maj Grad, Marofska kapela	ZAČETEK ŠMARNIC	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
2. maj Vidonci, športni center	PRVOMAJSKI TURNIR IN KRESOVANJE	ŠD Vidonci	Mitja Sapač, 031/674-683 mitja.sapac@ospuconci.si, www.sdvidonci.si
2. maj Motovilci, gasilski dom	2. TEKMOVANJE V KUHANJU MOTOVILSKEGA BOGRACA	DŠKT Lukaj Motovilci	Andrej Čerpnjak, 070/742-663
10. maj Kovačevci, gasilski dom	POHOD PO KOVAČEVCIH	ŠD Kovačevci	Robert Šlemer, 031/570-810 slemer.robi@siol.net
15. maj Grad, osnovna šola	TERENSKA KRVODAJALSKA AKCIJA	KO RK Grad	Darinka Bauer, 031/865-528
21. maj Grad, grajski prostori	KVIZ O NARAVI IN ČLOVEKU	JZ KP Goričko	JZ KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
24. maj Grad, župnijska cerkev	PRVO SVETO OBHAJILO	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
24. maj Dol. Slaveči, gasilski dom	BINKOŠTNI POHOD TREH DEŽEL	ŠRD Dol. Slaveči	Mateja Knap, 031/753-351 teja.knap@gmail.com
5. junij Grad, osnovna šola	DAN ODPRTIH VRAT	OŠ Grad	OŠ Grad, Viktor Navotnik, 031/308-532 tajnistvo@o-grad.ms.mss.edus.si
5. junij Grad, grajski prostori	OTVORITEV RAZSTAVE 7. FOTONATEČAJA GORIČKO 2015	JZ KP Goričko	JZ KPG, 02/551 88 68, kristjan.malacic@goricko.info
6. junij Motovilci, gasilski dom	70. OBLETNICA PGD MOTOVILCI	PGD Motovilci	Daniel Makari, 041/330-976 gasilci.motovilci@gmail.com
14. junij Vidonci, Vukova kapela	PROŠČENJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
21. junij Motovilci, kapela	PROŠČENJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
25. junij Vidonci, športni center	KOLESARSKI MARATON IN POHOD	ŠD Vidonci	Ervin Kuzmič, 041/315-893 ervin.kuzmic@alpmor.si, www.sdvidonci.si
27. junij Radovci, športni center	TURNIR PRIJATELJSTVA V NOGOMETU	ŠD Radovci	Marjan Ficko, 031 548 715
28. junij Vidonci, Faričeva kapela	PROŠČENJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
4. julij Motovilci, gasilski dom	17. NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE	PGD Motovilci	Daniel Makari, 041/330-976 gasilci.motovilci@gmail.com
11. julij Radovci, športni center	8. NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE	PGD Radovci	Milenko Lanjšček, 031/330-235 milenko.lanjscek@gmail.com
26. julij Kruplivnik, gasilski dom	RAZSTAVA ROČNIH DEL IN OBRTI	DŽD Kruplivnik	Zlata Farič, 031/683-931
1. avgust Radovci, športno igrišče	OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR	ŠD Radovci	Bojan Car, 041/363-836
8. avgust Vidonci, športno igrišče	OBČINSKE VAŠKE IGRE	ŠD Vidonci	Mitja Sapač, 031/674-683 mitja.sapac@ospuconci.si, www.sdvidonci.si
9. avgust Grad	SLAVNOSTNA SEJA OB 15. OBČINSKEM PRAZNIKU	Občina Grad	Občina Grad, 02/551 88 90 info@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
15. avgust Grad, župnijska cerkev	VEL'KA MEŠA – PROŠČENJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350 http://grad.zupnija.info/
15. avgust Grad, Pörga	KRAMARSKI SEJEM	Občina Grad	Občina Grad, 02/551 88 80, tajnistvo@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
15. avgust Grad, nogometno igrišče	PLESNA VESELICA	NK Grad	Emil Šeruga, 041/680-139 nkgrad@gmail.com
16. avgust Grad, župnijska cerkev	ROMARSKO SREČANJE ZA BOLNE IN OSTARELE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350
23. avgust Vidonci, športni center	MEDNARODNI NOGOMETNI TURNIR	ŠD Vidonci	Mitja Sapač, 031/674-683 mitja.sapac@ospuconci.si, www.sdvidonci.si
5. september Grad, pred gradom	10. TRIDEŽELNI KOLESARSKI MARATON in 4. TRIDEŽELNI BREVET	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 051/611-254 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
12. september Radovci, gasilski dom	POHOD PO GRAŠČAKOVI POTI	DRIPTOG »Skouriš«	Cvetka Ficko, 031/710-074 cvetka.ficko@gmail.com, www.skouris.si
26. september Grad, grajski prostori	DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041/659-436, vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
27. september Grad, grajski prostori	DEKD, DAN ODPRTIH VRAT	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 051/611-254 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
17. oktober Grad, grajski prostori	10. JESENSKI BAZAR	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
25. oktober Grad, pred gradom	ZABAVNA PRIREDITEV S ČAROVNICAMI	Občina z društvi	Občina Grad, 02/551 88 80 tajnistvo@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
7. november Radovci, gasilski dom	JESENSKA KMEČKA TRŽNICA	DRIPTOG »Skouriš«	Cvetka Ficko, 031/710-074 cvetka.ficko@gmail.com, www.skouris.si
15. november Grad, gasilski dom	SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV	OBČINA GRAD	Občina Grad, 02/551 88 90 info@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
21. november Grad, kulturna dvorana	MACHO IN MEJKE SHOW vol. 4	KD MIM	Boštjan Sinic, 041/976-517, bostjan.sinic@volja.net,
22. november Grad, kulturna dvorana	MACHO IN MEJKE SHOW vol. 4	KD MIM	Boštjan Sinic, 041/976-517, www.facebook.com/MachoInMejke
28. november Grad, grajski prostori	ANDREJEV SEJEM	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041/659-436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
7. december Rakičan, bolnišnica MS	KRVODAJALSKA AKCIJA	KO RK Grad	Darinka Bauer, 031/865-528
12. december Grad, telovadnica OŠ	MIKLAVŽEV TURNIR V NOGOMETU	OŠ Grad	OŠ Grad, Viktor Navotnik, 031/308-532 tajnistvo@o-grad.ms.mss.edus.si
20. december Grad, kulturna dvorana	PRIHOD DEDKA MRAZA	OBČINA GRAD	Občina Grad, 02/551 88 80, tajnistvo@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
24. december Motovilci, kapela	PEŠ K POLNOČNICI	PEŠKI DRS Motovilci	Majda Sukič, 041/357-284

*Veliko sreče, zdravja in miru,
topline in osebnega zadovoljstva,
veliko novega in vzpodbudnega,
doseženega in osvojenega.
Naj vse ovire postanejo premostljive,
vse kar je bilo predaleč, dosegljivo,
vse kar je bilo nemogoče, možno,
vse, česar nismo imeli, dobljeno,
pa četudi se vse ne uresniči, naj ostane
v duhu upanja, vztrajnosti in poguma.*

**VESEL BOŽIČ IN
VSE DOBRO V LETU 2015!**